

Zpráva o realizaci Národního programu reforem ČR 2020

Úřad vlády České republiky

Obsah

Seznam zkratk	3
1 Úvod	6
2 Hospodářská opatření v boji s pandemií COVID-19	8
2.1 Podpora zaměstnanců a podnikatelů	8
2.2 Změny v oblasti insolvenčního práva	11
2.3 Bydlení	11
2.4 Potravinářství a zemědělství	12
3 Reformy v kontextu specifických doporučení Rady EU pro ČR	14
3.1 Důchodový systém	15
3.2 Zdravotnictví	15
3.3 Protikorupční opatření	17
3.4 Podpora zaměstnanosti rodičů s malými dětmi	17
3.5 Vzdělávání, včetně digitálních dovedností	17
3.6 Dopravní infrastruktura a udržitelná doprava	18
3.7 Nízkouhlíkové hospodářství a transformace energetiky	18
3.8 Územní dimenze	20
3.9 Podnikatelské prostředí	21
3.10 Rekodifikace veřejného stavebního práva	22
3.11 Veřejné zakázky	22
3.12 Rozvoj a digitalizace veřejné správy	23
3.13 Zemědělská politika a její digitalizace	25
3.14 Bydlení	25
3.15 Výzkum, vývoj a inovace	27
Příloha	29
Úvod k příloze	30
Plnění cílů strategie Evropa 2020	31
Zaměstnanost	32
Chudoba a sociální vyloučení	33
Vzdělávání	34
Výzkum, vývoj a inovace	35
Klimaticko-energetická politika	36

Seznam zkratek

5G	Pátá generace technologického standardu širokopásmových bezdrátových systémů
AML	Proti praní špinavých peněz (<i>anti-money laundering</i>)
AMSP	Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR
CNG	Stlačený zemní plyn (<i>compressed natural gas</i>)
CZ-DRG	Klasifikace hospitalizovaných pacientů v ČR (<i>diagnosis-related group</i>)
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.
ČR	Česká republika
ČSOB	Československá obchodní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
DPČ	Dohoda o pracovní činnosti
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPP	Dohoda o provedení práce
EET	Elektronická evidence tržeb
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj (<i>European Regional Development Fund</i>)
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU ETS	Evropský systém pro obchodování s emisemi (<i>The European Union Emissions Trading System</i>)
EU	Evropská unie
FST	Fond pro spravedlivou transformaci (<i>Just Transition Fund</i>)
GERD	Hrubé domácí výdaje na výzkum a vývoj (<i>gross domestic expenditure on research and development</i>)
HDP	Hrubý domácí produkt
IROP	Integrovaný regionální operační program
ISCED	Mezinárodní klasifikace vzdělání (<i>International Standard Classification of Education</i>)
ISO	Mezinárodní organizace pro normalizaci (<i>International Organization for Standardization</i>)
IT	Informační technologie
LNG	Zkapalněný zemní plyn (<i>liquefied natural gas</i>)
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MN	Míra nezaměstnanosti

MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSP	Malé a střední podniky
MZ	Míra zaměstnanosti
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAKIT	Národní agentura pro komunikační a informační technologie
NAP	Národní akční plán
NGEU	Nástroj na podporu oživení <i>Next Generation EU</i>
NPO	Národní plán obnovy
NPR	Národní program reforem
NÚKIB	Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost
NZÚ	Nová Zelená úsporám
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (<i>Organisation for Economic Co-Operation and Development</i>)
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PSP	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
REACT-EU	Pomoc při oživení pro soudržnost a území Evropy (<i>Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe</i>)
RHSD	Rada hospodářské a sociální dohody
RIA	Hodnocení dopadů regulace (<i>Regulatory Impact Assessment</i>)
RRF	Facilita na podporu oživení a odolnosti
S.R.O.	Společnost s ručením omezeným
SC	Specifický cíl
SEA	Posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (<i>strategic environmental assessment</i>)
SFPI	Státní fond podpory investic
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení
SPZ	Strategická průmyslová zóna
SZP	Společná zemědělská politika
TA ČR	Technologická agentura ČR
USA	Spojené státy americké
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
VaV	Výzkum a vývoj
VaVaI	Výzkum, vývoj a inovace

VFR	Víceletý finanční rámec EU
VZ	Veřejné zakázky

1 Úvod

Dopady pandemie COVID-19

Hospodářský vývoj všech států světa v roce 2020 byl zásadním způsobem ovlivněn dopady pandemie onemocnění COVID-19.

Vzhledem protiepidemickým opatřením států na ochranu životů a zdraví obyvatel a jejich doprovodným efektům dochází k propadu světové ekonomiky. V zásadě nevyhnutelná (a v rámci období po 2. světové válce) **bezprecedentní recese** se dotkne všech pandemií zasažených států, ČR nevyjímaje. Makroekonomická predikce Ministerstva financí (MF) ze září 2020 počítá pro rok 2020 s propadem HDP ČR ve výši 6,6 %, v roce 2021 by pak hospodářství ČR mohlo vykazovat růst HDP ve výši 3,9 %. Zářijová predikce MF však pracovala se scénářem, že již nebudou přijímána další významná restriktivní opatření v souvislosti s epidemiologickou situací. Podzimní ekonomická prognóza Evropské komise (EK) z 5. 11. 2020 již ve vztahu k ČR pro rok 2020 pracuje s téměř 7% propadem a pro roky 2021 a 2022 počítá s růstem HDP ve výši 3 %, respektive 4,5 %. Podle prognózy EK by se tedy měl HDP ČR dostat zpět na úroveň roku 2019 až v roce 2022.

V reakci na tuto situaci odpověděly zasažené státy (s cílem podpořit hospodářství a minimalizovat sociální dopady pandemie) **přijetím masivních fiskálních a monetárních stimulů**, a v obecném slova smyslu byly upraveny téměř veškeré veřejné politiky. V této souvislosti také EK poprvé v historii navrhla aktivaci tzv. všeobecné únikové doložky v rámci Paktu o stabilitě a růstu.¹

Next Generation EU a změny v evropském semestru

V kontextu fiskálních stimulů a úprav veřejných politik EK v květnu 2020 doplnila probíhající vyjednávání o víceletém finančním rámci EU na období 2021 – 2027 (VFR) sadou návrhů balíčku *Next Generation EU* (NGEU). Dle návrhu NGEU si EK vypůjčí na finančních trzích prostředky v rozsahu řádově tří čtvrtiny objemu VFR a tyto zdroje budou rychle investovány do obnovy a transformace hospodářství EU.

Nejvýznamnějším z nových nástrojů je **Facilita na podporu oživení a odolnosti** (*Recovery and Resilience Facility*, RRF). Dle příslušného návrhu nařízení má být RRF spravována v rámci etablovaného mechanismu koordinace hospodářských a sociálních politik EU (evropský semestr). Cyklus evropského semestru 2021 byl významným způsobem upraven, aby semestr pro správu RRF mohl sloužit.

Celoevropské změny v evropském semestru se promítly také do **změn v průběhu v evropském semestru** na národní úrovni v ČR. Národní program reforem ČR (NPR) 2021 má být předkládán spolu s plánem na podporu oživení a odolnosti (Národním plánem obnovy, NPO), který je nezbytným předpokladem pro čerpání z RRF. Proto byla příprava NPR 2021 zahájena již počátkem listopadu 2020, tedy podstatně dříve, než v předchozích cyklech semestru.

¹ Konkrétně v případě preventivní složky stanoví čl. 5 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 nařízení (ES) č. 1466/97, že „...v obdobích závažného hospodářského útlumu v eurozóně nebo v Unii jako celku může být členským státům dočasně povoleno odchytil se od cesty k postupnému dosažení střednědobého rozpočtového cíle (...), a to pod podmínkou, že tím nedojde k ohrožení udržitelnosti veřejných financí ve střednědobém horizontu“. Obecná úniková doložka nenahrazuje postupy Paktu o stabilitě a růstu. Umožní Komisi a Radě, aby přijaly nezbytná opatření pro koordinaci politik v rámci Paktu a přitom se odchýlily od rozpočtových požadavků, které by se uplatnily za běžných okolností.

Specifika Zprávy o realizaci Národního programu reforem ČR 2020

Vzhledem k časně přípravě NPR 2021 a v kontextu se změnou požadavků EK je tato *Zpráva o realizaci NPR 2020* stručnější, než v předchozích letech.

NPR 2020 obsahuje kapitolu specificky zaměřenou na tehdejší **hospodářská opatření ČR v reakci na pandemii COVID-19**. Níže uvedená *kapitola 2. Hospodářská opatření v boji s pandemií COVID-19* proto navazuje s aktuálním popisem hlavních ekonomických a sociálních opatření reagujících na probíhající pandemii.

S ohledem na dlouhodobější perspektivu, níže uvedená *kapitola 3. Reformy v kontextu specifických doporučení Rady EU pro ČR* se věnuje některým z reformních opatření popsáných v NPR 2020. V kapitole jsou popsány práce uskutečněné v roce 2020. Uvedené reformy patří mezi ta opatření, která odpovídají na výzvy identifikované ve specifických doporučeních Rady EU pro ČR z roku 2019 a 2020. Doporučení Rady EU z let 2019 a 2020 jsou klíčová při zaměření reforem a veřejných investic, které mají být podpořeny prostřednictvím RRF. Podrobný popis plánovaných reforem a veřejných investic, které přispějí k naplnění doporučení Rady EU pro ČR tak bude obsahovat nyní připravovaný NPR 2021 a NPO.

Evropský semestr sloužil také jako mechanismus průběžného vyhodnocování **plnění strategie Evropa 2020**. Jak je zřejmé ze samotného názvu strategie, dosáhli jsme plánovaného časového horizontu strategie. Cíle formulované ve strategii Evropa 2020 jsou také postupně nahrazovány cíli uvedenými v nových strategických dokumentech, např. v Zelené dohodě pro Evropu (*European Green Deal*). Tato Zpráva proto obsahuje přílohu s celkovým pohledem na plnění národních cílů strategie Evropa 2020 během uplynulé dekády.

Příprava Zprávy o realizaci Národního programu reforem ČR 2020

Obdobně jako v předchozích letech Zpráva byla připravena Úřadem vlády – Sekcí pro evropské záležitosti ve spolupráci s věcně příslušnými gestory. Pracovní verze Zprávy byla poskytnuta k připomínkování hospodářským a sociálním partnerům a byla také projednána na zasedání Pracovního týmu RHSD pro EU dne 4. 12. 2020. Zpráva byla projednána Výborem pro EU na pracovní úrovni (8. 12. 2020) a následně byla Výborem pro EU na vládní úrovni schválena dne 14. 12. 2020.

2 Hospodářská opatření v boji s pandemií COVID-19

Z důvodu zhoršení epidemiologické situace byl v ČR počínaje 5. 10. 2020 opětovně vyhlášen nouzový stav, v rámci kterého vláda zavedla řadu opatření na ochranu životů a zdraví obyvatel, která mají dopad na podnikatele, zaměstnance i OSVČ. Aktuální hospodářská a sociální opatření v souvislosti s pandemií COVID-19 jsou popsána níže.

2.1 Podpora zaměstnanců a podnikatelů

Program Antivirus

Dne 14. 10. 2020 schválila vláda usnesením č. 1039 změny v programu *Antivirus*. Jedná se o prodloužení doby uznatelnosti výdajů v Režimu A do 31. 12. 2020 a dále o zavedení zvýšeného příspěvku pro uzavřené provozy – Antivirus Plus (Režim A Plus). Dne 26. 10. 2020 na toto rozhodnutí vláda navázala schválení prodloužení doby uznatelnosti výdajů pro Režim B rovněž do 31. 12. 2020.

Doba uznatelnosti výdajů dle **Režimu A** je prodloužena do 31. 12. 2020. V režimu A budou moci zaměstnavatelé obdržet příspěvek na výdaje vzniklé v říjnu, listopadu, prosinci. Uznatelným výdajem je náhrada mzdy vyplacená zaměstnanci z důvodu nařízení karantény (podle § 192 zákoníku práce). Výše příspěvku zůstává zachována na 80 % uznatelných výdajů (náhrada mzdy vyplacená zaměstnanci + odpovídající výše zákonných odvodů), maximálně však 39 000 Kč na zaměstnance a měsíc. Režimu A nadále mohou využívat ale zaměstnavatelé i v případě, kdy zaměstnanci nemohou vykonávat práci z důvodu uzavření provozu zaměstnavatele (či jeho významného omezení), jestliže k němu došlo přímo na základě vládních opatření (krizová opatření vlády, mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví nebo orgánů ochrany veřejného zdraví). V takovém případě ale může zaměstnavatel využít zvýšeného příspěvku v režimu Antivirus Plus. V tomto případě je zaměstnavatelům uhrazeno 100 % vyplacené mzdy, vč. odvodů, maximálně 50 tis. Kč měsíčně na jednoho zaměstnance.

Doba uznatelnosti výdajů dle **Režimu B** byla prodloužena do 31. 12. 2020, a to za stejných podmínek jako doposud. Výše podpory se nemění, nadále činí 60 % uznatelných výdajů, maximálně 29 000 Kč na jednoho zaměstnance za měsíc. Uznatelným výdajem jsou náhrady mzdy vyplacené z důvodu překážek v práci na straně zaměstnavatele podle § 207 až § 209 zákoníku práce, včetně pojistného odvedeného z této náhrady mzdy. V rámci režimu Antivirus Plus může zaměstnavatel, jehož provoz byl nuceně uzavřen (či významně omezen) přímo krizovými opatřeními vlády nebo mimořádnými opatřeními Ministerstva zdravotnictví, obdržet příspěvek výši 100 % vynaložených výdajů, maximálně však 50 000 Kč měsíčně. Vynaloženým výdajem přitom jsou náhrady mzdy zaměstnancům, včetně zákonných odvodů, vyplacené za dobu jiné překážky v práci na straně zaměstnavatele podle § 208 zákoníku práce, vzniklé nařízením uzavření či omezení provozu zaměstnavatele.

Programy COVID

Nadále je realizován program *COVID III*, jehož cílem je zlepšení dostupnosti provozního financování pro podnikatele, kteří zaměstnávají max. 500 zaměstnanců a jejichž ekonomické aktivity jsou omezeny v důsledku výskytu koronavirové infekce a souvisejících preventivních opatření. Podpora je poskytována formou poskytování portfoliové záruky Českomoravské záruční a rozvojové banky, a.s. (ČMZRB) bankám, zahraničním bankám vykonávající činnost na území České republiky prostřednictvím pobočky nebo spořitelním a úvěrním družstvům za provozní úvěry poskytnuté podnikatelům do výše max. 50 mil. Kč, které/á mají s ČMZRB uzavřenou Smlouvu o portfoliovém ručení pro Program *COVID III* (spolupracující banky). COVID III by do budoucna měl pokrývat nejen provozní, ale i investiční aktivity.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) vyhlásilo dne 16. 10. 2020 Výzvu 2 programu **COVID - nájemné**. Program je určen podnikatelům, kteří museli kvůli krizovým mimořádným opatřením dočasně uzavřít provozovny pro maloobchodní činnost a poskytování služeb zákazníkům v těchto provozovnách. Žádosti je možné podávat od 21. 10. 2020 do 21. 1. 2021 a výše podpory činí 50 % rozhodného nájemného na rozhodné období. Výchozí alokace prostředků pro Výzvu 2 činila 1,2 mld. Kč. Na základě usnesení vlády byla dne 21. 10. 2020 navýšena na celkové 3 mld. Kč.

Dále také byl, respektive je realizován **Program „Ošetřovné“ pro OSVČ**, kdy o dotaci bylo možné požádat poprvé za měsíc březen 2020, a to v návaznosti na vyhlášený první nouzový stav. Dotace byla navržena tak, aby alespoň částečně kompenzovala snížené nebo omezené možnosti OSVČ (pouze na hlavní činnost) podnikat v důsledku zabránění šíření pandemie COVID-19, kdy došlo z nařízení vlády k uzavření školských zařízení. Aktuálně byly již realizovány 4 výzvy (březen, duben, květen a červen), během nichž bylo proplaceno cca 190 500 žádostí v celkovém objemu **2,3 mld. Kč**. Další výzvy dle vývoje pandemické situace jsou připravovány a počítá se s nimi i pro rok 2021. Aktuálně dne 9. 11. 2020 byl zahájen příjem žádostí **za říjen 2020**, a to v důsledku vyhlášení druhého nouzového stavu a opětovného uzavření školských zařízení. Pro tuto výzvu byla dotace schválena vládou ve výši 400 Kč/den. Výše částky je téměř totožná s částkou, kterou dostávají zaměstnanci v rámci nemocenského pojištění, respektive při ošetřování člena rodiny. Oproti předchozím výzvám, aktuálně nelze „Ošetřovné“ pro OSVČ kombinovat s kompenzačním bonusem, který bude vyplácet Ministerstvo financí. Všechny další podmínky zůstaly nezměněny, respektive byly na základě praktických zkušeností přesněji upraveny. Pro tuto fázi programu je počítáno s dalšími **0,4 mld. Kč**. Celkově se tedy k podnikatelům touto formou za celý program dostane minimálně **2,7 mld. Kč**. Více informací na www.mpo.cz/osetrovneosvc

MPO ve spolupráci s Ministerstvem kultury (MK) dne 15. 10. 2020 vyhlásilo 2. výzvu programu **COVID – Kultura**, který má za cíl poskytnout podporu formou příspěvku na činnost výkonným umělcům a odborným umělecko-technickým profesím a dále podporu subjektům podnikajícím v oblasti kultury na marně vynaložené výdaje, které vznikly ve spojitosti s organizací kulturních akcí a vyvíjenou kontinuální činností v kultuře. Celková alokace činí 750 mil. Kč a podpora je poskytována ve výši 50 % na uznatelné výdaje podnikajících subjektů za organizaci zrušených či přesunutých kulturních akcí a jednotlivých projektů a ve výši 80 % na uznatelné výdaje podnikajících subjektů, kterým byla omezena kontinuální činnost v kultuře. V rámci tohoto programu je rovněž poskytována jednorázová podpora ve výši 60 tis. Kč pro OSVČ z oblasti kultury (umělecké profese v oboru hudba, divadlo, tanec-výkonní umělci a odborný a technický personál). V rámci programu **COVID – Bus** (realizuje Ministerstvo dopravy) je podpora určena podnikatelům v nepravidelné autobusové dopravě na kompenzaci propadu tržeb v důsledku epidemie COVID - 19 v období od 12. 3. do 30. 6. 2020. Alokační je 1 mld. Kč a žádosti lze podávat elektronicky od 26. 10. 2020 do 25. 11. 2020.

Sport

Dne 14. 10. 2020 schválila vláda vypsání programu **COVID – Sport 2**, který je určen na podporu podnikatelských subjektů, které se účastní profesionálních sportovních soutěží a podnikatelských subjektů pořádajících sportovní akce. Administrovat tento dotační program bude Národní sportovní agentura ve spolupráci s MPO. Celkový navrhovaný rozpočet programu (oblast podpory A a oblast podpory B) je stanoven na 500 mil. Kč.

Cestovní ruch

Oblast cestovního ruchu patří mezi nejvíce postižené sektory, a proto Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) připravilo hned několik dotačních titulů na podporu tohoto odvětví. V rámci výzev **COVID – cestovní kanceláře**, **COVID – cestovní agentury** a **COVID – průvodci v cestovním ruchu** jsou

poskytovány dotace určené k podpoře odvětví cestovního ruchu, respektive cestovních kanceláří a agentur a průvodců zasazených důsledky opatření vlády a Ministerstva zdravotnictví (MZD) souvisejících s pandemií COVID-19. Podpora je zaměřena na posílení likvidity, zachování provozu těchto zařízení a udržení nabídky stávajících služeb a pracovních míst. Alokace těchto 3 výzev činí dohromady přibližně 425 mil. Kč (na základě usnesení vlády ze dne 19. října 2020 č. 1070 o podpoře cestovního ruchu (Dotační titul COVID – podpora cestovního ruchu).

Dále MMR realizuje notifikovaný dotační titul **COVID – Lázně**, určený pro poskytovatele lázeňské léčebně rehabilitační péče (alokace 1 mld. Kč). MMR připravuje prodloužení projektu **COVID – Lázně** minimálně do 31. 3. 2021. Dalším notifikovaným dotačním titulem na podporu odvětví cestovního ruchu je **COVID – Ubytování**, určený pro provozovatele hromadných ubytovacích zařízení na území ČR. MMR rovněž připravilo specifický podpůrný dotační titul **COVID - Školy v přírodě**, určený pro provozovatele ubytovacích zařízení, která se specializují na pořádání škol v přírodě. Žádosti je možné podávat od 10. 12. 2020. Pro podnikatele ve službách cestovního ruchu jsou však velmi důležité i další podpůrné dotační tituly a programy v gesci jiných resortů, jako je COVID - Nájemné, Antivirus, Kompenzační bonus apod. Velmi důležitým krokem bylo také snížení DPH do první snížené sazby u vybraných služeb, včetně stravování (již k 1. 5. 2020), ubytování, vstupného na kulturní akce a sportovní události, vstupného na sportoviště (včetně jízdného na vleky) a vstupného do saun a dalších podobných zařízení. Ve všech případech došlo ke snížení sazby DPH na 10 %.

Daňová politika

V případě plánovaných opatření uvedených v NPR 2020, mezi které patří zjednodušení odvodové povinnosti a administrativní náročnosti podnikání malým živnostníkům z řad OSVČ (**paušální daň**), zjednodušení poskytování příspěvku na stravování (**stravenkový paušál**), zvyšování sazeb spotřební daně z tabákových výrobků, vrcholí schvalovací proces a měly by nabýt účinnosti počátkem roku 2021. V případě **elektronické evidence tržeb** pro subjekty spadající do všech fází EET, byla tato povinnost pozastavena, a to do konce roku 2022. Povinnost evidovat tržby tak vzniká subjektům, bez ohledu na to, do které fáze evidence tržeb spadají, k datu 1. 1. 2023.

Mezi opatření přijatá v průběhu roku 2020 patří zejména **loss carry back** (zpětné **uplatnění vzniklé daňové ztráty** u daní z příjmů fyzických a právnických osob i za dvě zdaňovací období předcházející zdaňovacímu období, ve kterém ztráta vznikla), zrušení **daně z nabytí nemovitých věcí**, snížení daně silniční, rozšíření uplatnění **druhé snížené sazby DPH** ve výši 10 %, prominutí červnové zálohy na daň z příjmů fyzických osob a právnických osob a dále prominutí pokut a vybraných příslušenství daně ve specifických případech. Projednává se **zrušení superhrubé mzdy** (návrat ke klasické formě stanovení základu daně z hrubé mzdy), což bude mít mimo jiné za důsledek zvýšení disponibilního důchodu subjektům, zrychlení odpisů znamenající proinvestiční pobídky a další dílčí opatření, které zjednodušují nakládání s majetkem z pohledu evidence daní a účetnictví a dále snížení sazby spotřební daně z motorové nafty.

V roce 2021 se očekává ostrý náběh daňového portálu MOJE Daně (spuštění plánováno na konec roku 2020), v PSP je projednáván návrh daně z digitálních služeb a vzhledem k výsledku prezidentských voleb v USA lze očekávat odblokování jednání ze strany nové administrativy.

Rozhodnutí ministryně financí z října 2020 (učiněné v návaznosti na opětovné vyhlášení nouzového stavu) znamenají mj. prodloužení platnosti daňových úlev představených v rámci jarních **liberačních balíčků** a rozšíření o odložení daňových povinností těm podnikatelům, jejich činnost byla bezprostředně omezena (odložení všech plateb - DPH, zálohy na dani z příjmu a zálohy na dani silniční).

Kompenzační bonus pro OSVČ, společníky malých s.r.o., DPP a DPČ parametricky navazuje na osvědčený model z jarních měsíců tohoto roku. Za každý den uzavření provozovny nebo přímého znemožnění či omezení podnikání vyplatí Finanční správa 500 korun denně.

2.2 Změny v oblasti insolvenčního práva

V rámci snahy o oživení ekonomiky byla předložena **koncepční oddlužovací novela zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)**, jejímž cílem je zbavit podnikající i nepodnikající fyzické osoby jejich zadlužení. Novela zavádí jednotný režim oddlužení pro všechny fyzické osoby, bez ohledu na povahu jejich výdělečné činnosti, který zajistí oddlužení poctivých dlužníků již za 3 roky. Novela byla schválena vládou dne 2. 11. 2020 a nyní je projednávána v Parlamentu ČR jako sněmovní tisk 1073. Očekává se, že novela nabyde účinnosti 1. 7. 2021. Bude tedy k dispozici pro ty dlužníky, kteří se do svízelné situace dostali v souvislosti s koronavirovou krizí. Jedná se o částečnou transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2019/1023 o restrukturalizaci a insolvenční.

V roce 2020 byl dále předložen urgentní zákon reagující na aktuální dopady koronavirové krize (č. 191/2020 Sb., tzv. **lex covid justice I**), který mj. zavedl některé úlevy pro dlužníky v insolvenčních řízeních (např. zabránil možnosti zrušit oddlužení pro neplnění splátkového kalendáře z důvodu koronavirových opatření, či zavedl možnost přerušit reorganizaci). Zákon také umožnil žádat o mimořádné moratorium. Zákon konečně suspendoval povinnost dlužníka podat na sebe insolvenční návrh. S ohledem na úspěšnost opatření se nyní projednává návrh zákona, tzv. **lex covid justice II**², který by měl platnost některých opatření prodloužit až do poloviny roku 2021.

2.3 Bydlení

V souvislosti s šířením onemocnění COVID-19 v ČR a z něj vyplývajících mimořádných opatření Ministerstva zdravotnictví a krizových opatření vlády byla přijata zákonem č. 209/2020 Sb. úprava, která měla **snížit ekonomické dopady epidemie na nájemce bytů** a jiných prostor sloužících k uspokojování bytové potřeby a na příjemce úvěrů poskytnutých Státním fondem rozvoje bydlení (SFRB)³ a která by reagovala na nemožnost plnit v důsledku uvedených opatření některé povinnosti podle zákona č. 67/2013 Sb., kterým se upravují některé otázky související s poskytováním plnění spojených s užíváním bytů a nebytových prostorů v domě s byty.

V případě nájmu prostor sloužících k uspokojování bytové potřeby se návrhem znemožňovalo pronajímateli dát nájemci výpověď pouze z důvodu, že je nájemce v prodlení s placením nájemného, pokud prodlení nastalo v rozhodné době a převážně v důsledku omezení plynoucího z mimořádného opatření při epidemii, které mu znemožňovalo nebo podstatně ztěžovalo řádnou úhradu nájemného. Současně se prodloužila doba splácení pohledávek na úhradu nájemného, které se staly splatnými v době trvání mimořádného opatření při epidemii.

Dále se zavedla možnost **odložení splatnosti splátek jistiny a příslušenství úvěrů** poskytnutých SFRB, a to na dobu do 30. 11. 2020, pokud příjemce úvěru doloží, že se stal neschopným splácet úvěr v důsledku mimořádného opatření při epidemii.

Opatření týkající se zákona č. 67/2013 Sb. spočívalo v **prodloužení lhůt pro doručení vyúčtování** a provedení finančního vypořádání nákladů na plnění spojená s užíváním bytů a nebytových prostorů

² Projednáván jako sněmovní tisk 1060 - https://www.psp.cz/sqw/historie_sqw?o=8&T=1060.

³ SFRB byl s účinností od 1. 6. 2020 přejmenován na Státní fond podpory investic. A to zákonem č. 113/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 211/2000 Sb., o Státním fondu rozvoje bydlení a o změně zákona č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku ČR, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. Cílem novely zákona bylo vedle nového názvu také rozšíření aktivit fondu i na oblast regionálního rozvoje, územního plánování a cestovního ruchu. Dále pak došlo k implementaci části rozpočtových pravidel přímo do zákona, a změny doznává i složení výboru fondu.

v domě s byty podle zákona o službách. Důvodem byl předpoklad, že řada dodavatelů služeb nebude schopna v důsledku výpadku pracovních sil dodat včas poskytovatelům služeb potřebné podklady pro rozeslání vyúčtování služeb, a tudíž i pro vypořádání přeplatků a nedoplatků, přičemž nedodržení lhůt je podle zákona o službách poměrně značně sankcionováno.

Novela zákona o realitním zprostředkování⁴ **prodloužila dobu pro prokázání odbornosti realitního makléře** nutné pro další podnikání.

2.4 Potravinářství a zemědělství

Ztráty potravinářů jsou vinou nákazy COVID-19 značné. Omezení provozu restaurací i školních jídelen kvůli pandemii se dotklo všech oborů potravinářství. Předpokládaný počet zasažených podniků v zemědělství a potravinářství je až 10 tisíc subjektů. Ministerstvo zemědělství připravilo v říjnu 2020 kompenzační program **AGRICOID - Potravinářství** pro potravináře, kteří utrpěli ztráty kvůli pandemii COVID-19 s výdajovým rámcem ve výši 3 mld. Kč. Odškodné v rámci programu AGRICOVID mohou získat výrobci potravin nebo zemědělství podnikatelé, kteří produkují potraviny určené pro provozovatele stravovacích služeb za podmínky, že pokles jejich příjmu je o více než 25 % za rozhodné období, tj. od 1. 3. do 30. 11. 2020. Ke spuštění programu došlo dne 1. 12. 2020.

V rámci **Programu rozvoje venkova 2014 - 2020** bylo v termínu od 14. 7. 2020 do 4. 8. 2020 vyhlášeno mimořádné 10. kolo příjmu žádostí pro podporu investic do zemědělských a potravinářských podniků za 3,4 mld. Kč. Kolo bylo zaměřeno na posílení soběstačnosti citlivých sektorů. Pravidla poskytnutí dotace byla upravena v souvislosti s krizovou situací způsobenou pandemií COVID-19.⁵ Dále došlo ke zjednodušení výběru projektů a posunu předkládání stavebních povolení a výběrových řízení od Žádosti o dotaci až k Žádosti o platbu. S cílem zajistit co nejrychlejší dostupnost prostředků žadatelům byla umožněna platba záloh.

V souvislosti s krizovou epidemiologickou situací byl **prodloužen termín příjmu** Jednotné žádosti, žádosti na péči a náhradu u opatření Zalesnění a plošných lesnických opatření až do 15. 6. 2020, aby měli žadatelé více času na přípravu příslušných žádostí a zajištění podkladů v krizové situaci. V této souvislosti bylo ve Sbírce zákonů dne 29. 4. 2020 pod číslem 2017/2020 uveřejněno nařízení vlády, kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti zemědělství v souvislosti s mimořádnou epidemií v roce 2020.

V souvislosti s řešením dopadů pandemie dále došlo k těmto opatřením:

- Na základě usnesení vlády ze dne 26. 3. 2020 č. 302 byly v roce 2020 uvolněny finanční prostředky z rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa, položka Vládní rozpočtová rezerva, do výše 1 mld. Kč do rozpočtu kapitoly č. 329 – Ministerstvo zemědělství na aktuální opatření Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a.s. (PGRLF) na zabezpečení potravinové soběstačnosti a snížení dopadů krizové situace způsobené pandemií COVID-19. V návaznosti na toto usnesení vlády byl vládou schválen a následně spuštěn nový program podpory PGRLF *Provoz 2020 – snížení jistiny úvěru*.
- Usnesením vlády ze dne 20. 11. 2020 č. 1204 vláda ČR schválila uvolnění finančních prostředků ve výši 20 mil. Kč do kapitoly 329 – Ministerstvo zemědělství na realizaci dotačního podprogramu *18.C Podpora provozu potravinových bank* a dalších subjektů s humanitárním zaměřením (konkrétně je specifikováno jako „Podpora samotné činnosti potravinových bank a dalších subjektů

⁴ Od 3. 3. 2020 je účinný zákon č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování. Zavedl povinnost dokládání odbornosti realitních zprostředkovatelů a jejich povinného pojištění. Zákonem č. 190/2020 Sb. ze dne 16. 4. 2020, kterým se mění zákon č. 39/2020 Sb., o realitním zprostředkování a o změně souvisejících zákonů bylo splnění podmínky pro dosavadní makléře bylo posunuto z 3. 9. 2020 na 3. 3. 2021. Také zcela začínající podnikatelé bez praxe mají zvláštní toleranční lhůtu. A to půl roku od účinnosti přijaté novely. Pak by již neměli na trhu fungovat realitní zprostředkovatelé, kteří nesplňují povinné náležitosti profese.

⁵ Jedná se zejména o způsobilost výdajů už od 12. 3. 2020 v návaznosti na usnesení vlády č. 194 ze dne 12. 3. 2020, kterým vláda v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, vyhlásila pro území ČR nouzový stav.

s humanitárním zaměřením v důsledku shromažďování, skladování a zvýšené distribuce potravin lidem na hranici hmotné nouze, kteří jsou bez adekvátního přístupu k základním potravinám, a to v důsledku opatření proti šíření nákazy COVID-19 v České republice, a to jak v oblasti opatření cílících na obyvatele, tak v případě opatření cílících na zpřísnění hygienických opatření v potravinových bankách oproti běžnému stavu, a současně tím přispět ke snížení plýtvání potravinami.“).

3 Reformy v kontextu specifických doporučení Rady EU pro ČR

V roce 2019 obdržela ČR doporučení Rady EU:

1. *Zlepšit dlouhodobou fiskální udržitelnost důchodového systému a systému zdravotní péče. Přijmout projednávaná protikorupční opatření.*
2. *Podporovat zaměstnávání žen s malými dětmi, mimo jiné zlepšením přístupu k cenově dostupné péči o děti, a zaměstnávání znevýhodněných skupin. Zvýšit kvalitu a inkluzivnost systémů vzdělávání a odborné přípravy, mimo jiné podporou technických a digitálních dovedností a podporou učitelského povolání.*
3. *Zaměřit se v rámci investiční hospodářské politiky na dopravu, a zejména její udržitelnost, na digitální infrastrukturu a na přechod na nízkouhlíkové hospodářství a transformaci energetiky včetně zvýšení energetické účinnosti, a to s ohledem na regionální rozdíly. Snížit administrativní zátěž pro investice a v oblasti zadávání veřejných zakázek podporovat soutěž více založenou na kritériích kvality. Odstranit překážky bránící rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému.*

V roce 2020 obdržela ČR doporučení Rady EU:

1. *V souladu s obecnou únikovou doložkou Paktu o stabilitě a růstu přijmout veškerá nutná opatření k účinnému řešení pandemie COVID-19, k udržení ekonomiky a k podpoře následného oživení. Pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádět fiskální politiky zaměřené na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic a na zajištění udržitelnosti dluhu a současně zvýšit investice. Zajistit odolnost systému zdravotní péče, posílit dostupnost zdravotnických pracovníků, primární péči a integraci péče a zavést služby elektronického zdravotnictví.*
2. *Podporovat zaměstnanost aktivními politikami na trhu práce, poskytováním dovedností (včetně digitálních dovedností) a přístupem k digitálnímu učení.*
3. *Podpořit malé a střední podniky větším využíváním finančních nástrojů k zajištění podpory likvidity, snížením administrativní zátěže a zlepšením elektronické veřejné správy. Předsunout veřejné investiční projekty ve vyšší fázi připravenosti a podpořit soukromé investice, aby se napomohlo hospodářskému oživení. Zaměřit investice na ekologickou a digitální transformaci, zejména na vysokokapacitní digitální infrastrukturu a technologie, na čistou a účinnou výrobu a využívání energie a na udržitelnou dopravní infrastrukturu, a to mimo jiné v uhelných regionech. Zajistit inovativním podnikům přístup k financování a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje.*

Níže jsou nastíněny kroky uskutečněné v roce 2020 při přípravě vybraných zásadních reforem, které odpovídají na výzvy identifikované v doporučeních Rady EU pro ČR z roku 2019 a 2020 a byly popsány v NPR 2020. V kontextu přípravy NPO a probíhajících konzultací s EK o NPO je tato kapitola orientačně strukturována dle jednotlivých segmentů doporučení Rady EU.

3.1 Důchodový systém

V roce 2020 pokračovala činnost **Komise pro spravedlivé důchody**, která byla zřízena s cílem zajistit nejen udržitelný důchodový systém, ale i důchodový systém zajišťující důstojné a spravedlivé důchody. V rámci Komise diskutují navrhovaná opatření zástupci všech parlamentních stran, zástupci sociálních partnerů a zástupci odborné veřejnosti specializující se na důchodovou problematiku. Komise se věnuje celé řadě agend souvisejících s potenciálními reformami penzijního systému. Jedná se např. o důchody pečujících, kdy v ČR o děti a příbuzné pečují především ženy, které mají zejména kvůli rozdílu v předchozí pracovní kariéře o 13 % nižší důchody než muži (sjednocování důchodového věku však tento rozdíl snižuje), dále se Komise zabývá otázkami vdovských a vdoveckých důchodů nebo možnostmi nastavení dřívějšího odchodu do důchodu u osob v náročných profesích.

Zvláštní pozornost je pak věnována **celkové udržitelnosti důchodového systému** jako takového. Komise se zabývá architekturou systému důchodového zabezpečení a jeho příjmy. Fenoménům jako stárnutí populace či digitalizace je třeba přizpůsobovat nejen dílčí parametry důchodového systému, ale i jeho celkovou architekturu, Komise rovněž diskutovala možnosti, jak zvýšit roli třetího pilíře, který by měl v budoucnu významněji než nyní doplňovat státní důchodové pojištění.

V souvislosti s poklesem poměru průměrné penze a průměrné mzdy v posledních letech a zejména v souvislosti s **dopady epidemie na příjmovou a sociální situaci penzistů** vláda dne 2. 9. 2020 schválila návrh zákona, který přinese pro všechny starobní důchodce i osoby s invalidní či pozůstalostní penzí mimořádný příspěvek ve výši 5000 Kč, který by měli obdržet v prosinci. Zákon byl schválen Parlamentem a vydán ve sbírce zákonů dne 23. 11. 2020.⁶

3.2 Zdravotnictví

V důsledku rozšíření onemocnění COVID-19 a s tím souvisejícím poklesem růstu objemu platů a mezd i vládním opatřením v oblasti platby pojistného (především odpuštění záloh na zdravotní a sociální pojištění OSVČ za měsíce březen – srpen 2020) je v letošním roce očekáván významný **propad výběru pojistného**. Pro kompenzaci tohoto propadu (původně odhadovaného až na 50 mld. Kč) vláda navýšila **platbu pojistného za státní pojištěnce**. Počínaje 1. 6. 2020 se tak měsíční platba za každého státního pojištěnce navýšila o 500 Kč z původních 1 067 Kč (a od 1. 1. 2021 se navýší o dalších 200 Kč). Celková platba státu tak v letošním roce vzroste o 26,1 mld. Kč a v příštím roce o dalších 31,7 mld. Kč.

Zásadním opatřením pro zvýšení efektivity poskytování zdravotní péče zůstává nadále implementace **systému CZ-DRG** pro klasifikaci a úhrady akutní lůžkové péče v ČR. Systém CZ-DRG bude v roce 2021 plně implementován do kódování a úhradových mechanismů akutní lůžkové péče, kompletně tedy od 1. 1. 2021 nahrazuje stávající systém IR-DRG. Přesná podoba implementace je specifikována v rámci úhradové vyhlášky na rok 2021 (Vyhláška č. 428/2020 Sb.). Systém poskytuje zásadní východisko pro modelování veřejných výdajů na poskytování akutní lůžkové péče.

V roce 2020 měla být v rámci **reformy primární péče** zahájena další opatření ke zvýšení dostupnosti primární péče, především tvorba sdružených praxí spolu se zajištěním standardizace vybavení ordinací. Vzhledem k aktuální situaci, kdy prakticky od února 2020 bylo nutné řešit aktuální problémy spojené s pandemií COVID-19, tyto úkoly byly odsunuty a byla věnována pozornost zejména dostupnosti praktických lékařů pro pacienty při zachování zpřísněných hygienických epidemiologických pravidel.

Důležitým krokem v oblasti **elektronizace zdravotnictví** je sdílení lékového záznamu pacienta jako klíčová funkcionalita systému eRecept. Legislativní změna zákona 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), ve znění pozdějších předpisů, s

⁶ Zákon č. 469/2020 Sb., o jednorázovém příspěvku důchodci v roce 2020 a o změně zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

účinností od 1. 12. 2019 zakotvila tzv. sdílený lékový záznam pacienta. Ten umožňuje lékařům, farmaceutům a klinickým farmaceutům při poskytování zdravotních služeb zohlednit stávající lékovou historii konkrétního pacienta, což vede k omezení nežádoucích interakcí léčivých přípravků a jejich duplicitnímu používání a zajišťuje vyšší míru bezpečí pacienta. V období od 1. 12. 2019 mohli jednotliví občané případně projevit nesouhlas s nahlížením do lékového záznamu (tuto možnost mají i nadále). K 1. 6. 2020 bylo sdílení lékového záznamu pacienta zpřístupněno lékařům, lékárníkům a klinickým farmaceutům.

Pro zajištění koncepčního systémového řešení vypracovalo MZd koncepční materiál Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v ČR do roku 2030 schválený vládou v listopadu 2019. Vzhledem k následnému vyhlášení pandemie COVID-19 a jejích dopadů se MZd rozhodlo aktualizovat své prioritní oblasti tak, aby byl kladen větší důraz na oblast ochrany a podpory veřejného zdraví. Usnesením vlády ze dne 13. 7. 2020 č. 743 byl schválen aktualizovaný Strategický rámec Zdraví 2030. Oblast elektronizace je řešena prostřednictvím specifického cíle 2.3. Digitalizace zdravotnictví.

Vytvoření a zprovoznění nástrojů elektronického zdravotnictví, které zajistí efektivnější a rychlejší komunikaci mezi aktéry zdravotnického (pacienti, poskytovatelé zdravotních služeb, pojišťovny) je dlouhodobou prioritou resortu. Systém eRecept je v rutinním provozu od července 2017, od 1. 6. 2020 i funkce sdíleného lékového záznamu pacienta. Byl vytvořen systém Chytrá karanténa nebo trasovací aplikace eRouška. Mimo mobilní aplikace pro trasování se ČR zaměřuje i na využití dalších digitálních řešení, především systémů CMSS (*Clinical Management Support System*) a CPMS (*Clinical Patient Management System*) či telemedicíny. Prostřednictvím Národního zdravotnického informačního portálu jsou nově poskytovány laické veřejnosti státem garantované informace z oblasti zdravotnictví. Oblast elektronizace řeší návrh zákona o elektronizaci zdravotnictví. Provedena novela vyhlášky č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci s účinností od 1. 7. 2020, kterou došlo k doplnění vymezení „patientského souhrnu“ z důvodu poskytnutí základních údajů o zdravotním stavu pacienta pro potřeby poskytování přeshraničních zdravotních služeb. Systémové řešení a dostatečné finanční zdroje a odborné kapacity jsou nutné k významnému posílení kybernetické bezpečnosti českého zdravotnictví jako celku i každé jednotlivé organizace. Resortní Strategie kybernetické bezpečnosti na roky 2021 – 2025 je dalším systémovým opatřením na poli zvýšení odolnosti celého zdravotnictví vůči kyberhrozbám.

Jednou z hlavních investičních priorit pro čerpání z kohezních fondů pro období 2021–2027 je potřeba rozšíření a urychlení elektronizace veřejné správy (budování eGovernmentu) včetně zavádění služeb elektronického zdravotnictví (eHealth) a celoevropských interoperabilních služeb. Program Digitální Česko tak představuje hlavní strategii koordinované a komplexní digitalizace ČR po roce 2019. ČR se podílí na přípravě investičních programů EU např. prostřednictvím Facility na podporu a oživení (*Recovery and Resilience Facility*, RRF). Některé záměry z programu Digitální Česko budou zařazeny k financování do tohoto Národního plánu obnovy.

NPO bude koncipován tak, aby byl komplementární k programu REACT-EU i tradičním evropským fondům a dalším finančním mechanismům. V rámci NPO se MZd podílí na přípravě komponent Digitální služby a Digitální systémy z pilíře Digitální transformace, jehož cílem je zavést efektivní a bezpečné služby eGovernmentu, nabídnout otevřený přístup k datům a zavést agilní architekturu a implementaci. Do pilíře Digitální transformace bylo MV/NAKIT navrženo zařazení cca 11 reformních investic / projektových záměrů za oblast elektronizace zdravotnictví v gesci MZd. Projednávalo s koordinátorem digitální agendy (MV/NAKIT) bylo také zařazení dlouhodobě připravovaného programu podpory řízení rozvoje elektronizace prostřednictvím Národního centra elektronického zdravotnictví, jehož koordinační role je nezastupitelná.

3.3 Protikorupční opatření

Dne 30. 6. 2020 byly znovu do mezirezortního připomínkového řízení předloženy **návrh zákona o ochraně oznamovatelů a návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů**. Zmíněné zákony byly po vypořádání obdržených připomínek dne 30. 9. 2020 předloženy vládě a následně projednávány Legislativní radou vlády a jejími pracovními komisemi. Prostřednictvím těchto zákonů bude do právního řádu ČR transponována **směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937** ze dne 23. 10. 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie.

V průběhu roku 2020 byla na základě **Akčního plánu boje s korupcí na rok 2020** a v souladu s **Vládní koncepcí boje s korupcí na léta 2018 až 2020** implementována další protikorupční opatření zařazená do jednotlivých prioritních protikorupčních oblastí. Naplňování jednotlivých opatření bude komplexně zhodnoceno prostřednictvím nelegislativního materiálu **Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2020**, který bude vládě předložen do 31. 3. 2021.

3.4 Podpora zaměstnanosti rodičů s malými dětmi

Dostupnosti péče o malé děti je v ČR v evropském kontextu nízká a na problém upozorňuje také doporučení Rady EU. Cílem vlády je proto zvýšit dostupnost péče o malé děti. Dne 20. 7. 2020 schválila vláda **návrh novely zákona o dětských skupinách**, které budou nově zaměřeny na děti do 3 let, s tím pak souvisí i změna názvu na „jesle“. Novela přináší úpravu podmínek poskytování služby tak, aby více odpovídala převažující poptávce rodičů a zároveň navazovala na systém mateřských škol. Poskytovatelé evidovaní před účinností zákona budou mít přechodné období pro přizpůsobení se novým podmínkám. K 1. 9. 2024 už by se všechna tato předškolní zařízení měla jmenovat jesle a přijímat děti jen do 31. 8. po dovršení třetího roku věku tak, aby byla zajištěna návaznost v mateřské škole. Dětské skupiny/jesle se stanou institucí výhradně rané péče a předstupněm předškolního vzdělávání, které bude probíhat v rejstříkových mateřských školách. Cílem novely je zejména nově nastavit systémové financování ze státního rozpočtu. Podle chystané novely by stát přispíval na místo v jeslích dětem do čtyř let (resp. do 31. 8. bezprostředně následujícího po dovršení třetího roku věku dítěte), jejichž rodiče pracují, studují, hledají si místo či podnikají. Novela by také měla znamenat zavedení standardů kvality péče a dalších aspektů.

3.5 Vzdělávání, včetně digitálních dovedností

Vláda dne 19. 10. 2020 schválila dokument *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+* (dále Strategie 2030+). Strategie 2030+ stanovuje **směr rozvoje školství** a priority investic na dalších deset let. Cílem je modernizovat vzdělávací systém ČR v oblasti regionálního školství, zájmového a neformálního vzdělávání a celoživotního učení, připravit ho na nové výzvy a zároveň řešit problémy, které v českém školství přetrvávají. Strategie 2030+ má dva hlavní strategické cíle. První se zaměřuje na **proměnu obsahu a způsobu vzdělávání**, druhý na **snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání** a rozvoj potenciálu všech dětí. Cesty k realizaci těchto cílů představují jednotlivé strategické linie, kterých je celkem pět – proměna samotného vzdělávání, problematika nerovností, podpora pedagogů, zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce a zajištění stabilního financování.

V souladu se Strategií 2030+ by měly být **modernizovány a vybaveny školy, zaváděny digitální technologie a podpořeny inovace**. Dále je cílem upravit objem učiva a realizovat nové metody přípravy a hodnocení žáků tak, aby získali znalosti, dovednosti a postoje využitelné v osobním, profesním i občanský zodpovědném životě.

Usnesením vlády č. 871 ze dne 24. 8. 2020 byl schválen Strategický rámec politiky zaměstnanosti do roku 2030, který v rámci návrhové části vymezuje pilíř Adaptabilita. Cílem tohoto pilíře je mimo jiné podpora adaptability pracovní síly včetně podpory rozvoje celoživotního kariérového poradenství a

podpora rozvoje celoživotního učení, zejména dalšího profesního vzdělávání, a aktualizace, tvorba a rozvoj vzájemně provázaných soustav kvalifikací a povolání.

3.6 Dopravní infrastruktura a udržitelná doprava

K urychlení výstavby dopravní infrastruktury byla schválena v roce 2020 další novela zákona č. 416/2009 Sb., **o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury** a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů. Cílem novely je zejména umožnit povolování dopravních staveb ve společném řízení s nižší mírou podrobnosti dokumentace a odstranění nezbytnosti vydávání samostatných správních aktů dle zákona o ochraně přírody a krajiny⁷. Tyto správní akty by svodně měly být nahrazeny tzv. jednotným závazným stanoviskem, čímž by se mělo v případě přípravy dopravní infrastruktury předejít multiplikovanému správnímu napadání řetězcích se rozhodnutí vztahujících se ke stavbám dopravní infrastruktury.

V oblasti **čisté mobility** je jednou z priorit ČR podpora budování infrastruktury pro alternativní paliva (CNG, LNG, vodík a elektřina). ČR usiluje o snížení emisí v dopravě prostřednictvím opatření stanovených v Národním akčním plánu pro čistou mobilitu, který byl vytvořen na základě požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU k implementaci infrastruktury pro alternativní paliva. Zároveň jde o podporu transformace automobilového průmyslu v souvislosti s přechodem na nízkoemisní mobilitu v souladu s Memorandem o budoucnosti automobilového průmyslu.

V souvislosti s podporou vozidel s nízkými emisemi (elektromobily a hybridy využívající elektřinu ze sítě) bude u osobních automobilů uplatněn limit 50 g CO₂/km. Tento limit vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2019/1161, kterou se mění směrnice 2009/33/ES o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidel, která stanoví povinný podíl nízkoemisních a bezemisních vozidel pořízených veřejnými zadavateli. Podpora vozidel na CNG/LNG je velmi důležitá z důvodu splnění povinného cíle do roku 2030, tj. dosažení 14% podílu energie v dopravě z obnovitelných zdrojů, což ČR splní zejména konzumací bio CNG.

ČR podporuje snižování emisí technologicky neutrální cestou. Pokračovala podpora výstavby infrastruktury pro podnikatele a budování veřejné infrastruktury. V rámci programového období 2014-2020 bylo vyhlášeno v Operačním programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost celkem 5 výzev s celkovou alokací přes 0,6 mld. Kč. Díky tomu mohl by být podpořen nejen nákup elektromobilů, ale více než 200 dobíjecích stanic. V Operačním programu Doprava bylo vyhlášeno 15 výzev ve výši 1,6 mld. Kč, z níž by měla být podpořena výstavba cca 1 280 dobíjecích stanic, 7 vodíkových plniček, 18 LNG stanic a 9 CNG stanic.

3.7 Nízkouhlíkové hospodářství a transformace energetiky

V listopadu 2020 byla zveřejněna prvotní analýza k **možnostem a nákladům dosažení klimatické neutrality do roku 2050** na úrovni ČR a navýšení redukčního cíle EU do roku 2030. V roce 2021 na tuto analýzu naváže modelování v rámci projektu ARAMIS, realizovaného v rámci programu Prostředí pro život, které by mělo rovněž sloužit jako důležitý podklad pro vyhodnocení a následnou aktualizaci *Politiky ochrany klimatu v ČR*.

Modernizační fond a Nová Zelená úsporám (NZÚ)

Prostředky **Modernizačního fondu** budou spravovány Státním fondem životního prostředí. Jejich celkový objem závisí na tržních cenách emisních povolenek a na období 2021 - 2030 se odhaduje na 150 mld. Kč. Prostředky by měly být k dispozici od roku 2021, tj. v roce 2020 probíhala příprava implementační struktury a věcného zaměření. Věcné zaměření je plánováno komplementárně

⁷ Dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

k relevantním operačním programům financovaným z fondů EU (Fond soudržnosti, EFRR, FST) a dalším programům financovaným z dražeb povolenek na emise skleníkových plynů (nástupnický program programu Nová Zelená úsporám). Část prostředků Modernizačního fondu je prioritně určena provozovatelům zařízení na výrobu elektřiny za účelem modernizace, diverzifikace a dekarbonizace odvětví energetiky. Zvýhodnění by měly mít i projekty realizované v regionech postižených útlumem těžby uhlí.

V roce 2020 se postupně ukončuje stávající programovací období a připravuje nástupnický **program NZÚ 2030**, který by měl být spuštěn v druhé polovině roku 2021 a bude navazovat na stávající NZÚ.

Vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu

V říjnu 2020 zveřejnila EK hodnocení *Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu*. Rámcová pozice k tomuto dokumentu je aktuálně v přípravě. Podle EK ČR alespoň částečně zohlednila všechna její doporučení, s výjimkou doporučení k posílení cílů a opatření v oblasti energetické účinnosti. Dokument obsahuje rovněž doporučení k implementaci Vnitrostátního plánu, která již byla zahájena.

Uhelná komise

Uhelná komise dne 4. 12. 2020 doporučila ukončit využívání uhlí v ČR pro výrobu elektřiny a tepla v roce 2038. O termínu ukončení využívání uhlí ještě rozhodne vláda.

Pracovní skupina č. 1 Uhelné komise identifikovala celkem 24 možných variant (scénářů) útlumu bez modelování náhrady odstaveného výkonu. Následně došlo k zúžení blíže zkoumaných variant na 4 (referenční, koncepční, ambiciózní a progresivní) a „dozdrojování“ odstaveného výkonu při dodržení podmínek provozovatelnosti soustavy a soběstačnosti. Uvedené scénáře byly prověřeny nikoliv pouze v rámci elektrizační soustavy ČR, ale i z pohledu fungování v propojené evropské elektrizační soustavě, a to časových řezech 2033, 2038 a 2043. K jednotlivým scénářům pak byly vypočteny kumulované emise skleníkových plynů a investiční a provozní náklady.

Pracovní skupina č. 2 Uhelné komise vypracovala návrh legislativních nástrojů k útlumu uhlí na základě identifikovaných příkladů z členských států EU a aktuálně připravuje harmonogram přijetí potřebné legislativy.

Pracovní skupina č. 3 Uhelné komise na základě preferované varianty (roku) útlumu identifikuje sociální dopady. Pracovní skupina spolupracuje s členy transformační platformy pro čerpání FST a přípravu Plánů spravedlivé transformace. Na identifikované dopady lze pak ve spolupráci s ostatními skupinami definovat případně nástroje a opatření pro jejich minimalizaci.

Aktualizace Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR a NAP adaptace

Předložení do vlády v roce 2020 nebude splněno, probíhají práce na aktualizaci obou dokumentů tak, aby začátkem roku 2021 byly předloženy vládě ke schválení.

Oběhové hospodářství

V roce 2020 dále pokračovala příprava **nové odpadové legislativy** (zákon o odpadech, zákon o výrobcích s ukončenou životností, novela zákona o obalech). Celá legislativa byla projednána v Poslanecké sněmovně a Senátu PČR, kde byla zamítnuta a vrácena zpět do Sněmovny. Rovněž se posunula příprava **Strategického rámce oběhového hospodářství v ČR - Cirkulární Česko 2040**. Práce na přípravě dokumentu byly v roce 2020 mírně pozdrženy z důvodu pandemie COVID-19. Na konci roku 2020 probíhalo v rámci pracovní skupiny připomínkování a vypořádání podkladových dokumentů připravených OECD. Projekt bude po dohodě s EK prodloužen i na rok 2021.

Kvalita ovzduší

Programy zlepšování kvality ovzduší, které byly vydány v polovině roku 2016, jsou momentálně aktualizovány a postupně vydávány. Z celkově 10 programů pro jednotlivé zóny a aglomerace jsou

v tuto chvíli dokončeny (tzn. vydány ve Věstníku MŽP) 4 programy (aktuální stav k 1. 12. 2020). Zbylých 6 programů již bylo obsahově dokončeno a nacházejí se v různém stavu dalšího projednávání a schvalování (zpracovávají se oznámení SEA, či jsou v procesu SEA). Předpokládaný termín vydání posledního programu je přelom let 2020/2021 v návaznosti na dokončení procesu SEA.

Z aktualizace programů vyplynuly tři problematické oblasti a na ně navázaná opatření. Jedná se především o problematiku lokálního vytápění, která je řešena na území celé ČR; dále pak omezení emisí stacionárních zdrojů, které je řešeno v Moravskoslezském, Olomouckém a Zlínském kraji; a v případě Prahy a Brna také problematika dopravy.

Povodňová ochrana, retence vody v krajině a sucho

V oblasti sucha byla meziresortní komisí VODA-SUCHO počátkem roku 2020 zpracována Poziční zpráva o pokroku při plnění Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky za rok 2019. Dále v druhé polovině roku 2020 byl navržen a zpracován z podkladů jednotlivých dotčených resortů harmonogram a finanční náročnost jednotlivých potřebných opatření k ochraně před suchem pro období let 2021 až 2030 a výstup byl poskytnut v říjnu Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Rovněž se podařilo v roce 2020 projednat a schválit novelu vodního zákona, která mimo jiné ošetřuje operativní řešení sucha a stavu nedostatku vody.

3.8 Územní dimenze

V roce 2020 pokračovaly diskuze o ukotvení územní dimenze v rámci operačních programů v období 2021-2027. Pro tyto účely pokračovaly práce na dokumentu *Územní dimenze v operačních programech 2021+*, který bude finalizován a předložen vládě v první polovině roku 2021. Pokračovala rovněž diskuze o zohlednění územní dimenze v jiných nástrojích podpory z evropských zdrojů, zejména v NPO. Zpracován byl v úzké spolupráci s resorty a územními partnery *Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2021-2022* jako implementační dokument *Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+*. Vládě bude předložen v prosinci 2020.

V průběhu roku 2020 došlo k aktualizaci *Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje* (strategie RE:START) a došlo k promítnutí transformace energetiky do této strategie. Byl také připraven již čtvrtý *Souhrnný akční plán*, který zohledňuje jak aktuální dění v oblasti transformace energetiky, tak také navrhuje opatření ke zmírnění dopadů COVID-19 do procesu restrukturalizace těchto regionů. Navrhovaná opatření také zohledňují témata řešená při přípravě *Plánu spravedlivé územní transformace* a připravovaného Fondu spravedlivé transformace.

V prvním čtvrtletí 2020 pokračovaly práce na návrhu Strategie rozvoje cestovního ruchu ČR 2021 – 2030 (dále jen „Strategie“). Dle interního harmonogramu měla být Strategie předložena na jednání vlády do 30. 6. 2020. V návaznosti na vypuknutí pandemie COVID-19, vyhlášení nouzového stavu a zavedení nouzových opatření bylo schvalování Strategie přerušeno. MMR zpracovalo „Krizový akční plán cestovního ruchu ČR 2020-2021“⁸ (schválen usnesením vlády č. 631 ze dne 8. 6. 2020), který překlenuje období mezi končící Koncepcí CR⁹ a připravovanou Strategií. V důsledku propuknutí druhé vlny pandemie COVID-19 a s ní spojených protiepidemických opatření vlády došlo k dalšímu přerušování prací na Strategii především proto, že v tuto chvíli nelze odhadnout reálné dopady ani další vývoj pandemie. Data o výkonnosti CR za celý rok 2020 budou dostupná v průběhu prvního čtvrtletí 2021. Předpokládaný termín předložení Strategie na jednání vlády je do 30. 6. 2021 spolu s Akčním plánem ke Strategii 2022-2023.

⁸ <https://mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/koncepce-strategie/krizovy-akcni-plan-cestovniho-ruchu-2020-2021>

⁹ Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014-2020 (schválená usnesením vlády ze dne 27. 3. 2013 č. 220)

3.9 Podnikatelské prostředí

Online vytváření společností s ručením omezeným a online zápis poboček zahraničních společností do obchodního rejstříku

V roce 2020 probíhala příprava transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1151 ze dne 20. 6. 2020, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností. Cílem je umožnit, aby společnosti s ručením omezeným mohly být zakládány a zapisovány do obchodního rejstříku prostřednictvím vzorů zcela on-line (bez fyzické přítomnosti zakladatele), aby mohly být pobočky společností zapisovány do obchodního rejstříku zcela on-line a aby společnosti mohly on-line předkládat požadované dokumenty a údaje příslušným orgánům.

V roce 2020 byly hlavní parametry navrhované úpravy konzultovány především s odbornou skupinou Ministerstva spravedlnosti pro obchodní právo. Do legislativních prací však zásadní měrou zasáhla pandemie koronaviru, v jejímž důsledku se ministerstvo urgentně věnovalo především přípravě návrhu zákona řešícího některé dopady epidemie koronaviru v oblasti justice. Uvedený předpis byl úspěšně přijat jako zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie COVID-19 na osoby účastníci se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu. Vzhledem k dopadům epidemie byla také ztížena možnost realizovat v plném rozsahu nezbytné konzultace se zúčastněnými subjekty. Z těchto důvodů bylo požádáno o prodloužení termínu pro předložení návrhu předmětného zákona vládě do konce dubna 2021.

Podpora rodinného podnikání

V reakci na zkušenosti z implementace **definice rodinného podniku** (schválené vládou 13. 5. 2019) a na dopady pandemie COVID-19 MPO společně s AMSP ČR navrhlo rozšíření definice. Rozšířenou definici vláda dne 11. 5. 2020 schválila.¹⁰ Od 1. 3. 2020 byla spuštěna registrace rodinných firem, ve které je zatím evidováno cca 370 firem.

MPO prostřednictvím ČMZRB, a.s., také spustilo **programy zvýhodněných úvěrů** a záruk za úvěry, které jsou připraveny speciálně pro rodinné firmy (např. program Záruka 2015–2023 nebo program EXPANZE).

Na podporu a snížení byrokratické zátěže především malých podnikatelů připravilo MPO ve spolupráci s MF a dalšími resorty soubor opatření tzv. **živnostenský balíček**, který přehledně zobrazuje jednotlivá témata, jimiž se resorty zabývají, a aktuální pokrok v každém z uvedených opatření¹¹. Podrobnosti jsou dostupné na www.zivostensky-balicek.cz.

Implementace tzv. V. AML směrnice v podobě návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů

Dne 8. 6. 2020 předložila vláda Poslanecké sněmovně návrh zákona o evidenci skutečných majitelů. Cílem návrhu je předně řádně transponovat do českého právního řádu některé nové požadavky týkající se evidování skutečných majitelů podle tzv. V. AML směrnice a v té souvislosti revidovat relevantní transpozici novelizované IV. AML směrnice.

Předmětem nového zákona o evidenci skutečných majitelů bude zejména úprava (1) podrobného vymezení skutečného majitele, (2) způsobu přístupu k údajům v evidenci, (3) procesu zápisu údajů o skutečném majiteli (zápis v soudním řízení nebo prostřednictvím notáře), (4) automatického předávání

¹⁰ Usnesením č. 535.

¹¹ Namátkou uvádíme několik plněných cílů. Např. prostřednictvím novely zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv byla zavedena od 31. 12. 2019 tzv. jednotná data účinnosti pro všechny právní předpisy s dopadem na podnikatele (dvakrát ročně vždy k 1.1. a 1.7.), všechny formuláře pro podnikatele jsou v interaktivní podobě dostupné na portálu www.businessinfo.cz, vyřídit živnostenské oprávnění lze přes Portál občana (plně on-line) a od 1. 1. 2021 je také možné složit základní kapitál s.r.o. u notáře. Došlo i k redukci statistických průzkumů díky zvýšení práhu pro vznik povinnosti podnikatele vykazovat statické údaje apod.

některých údajů z veřejného rejstříku, (5) řešení nesprávných nebo chybějících údajů v evidenci a (6) sankcí za porušení povinností souvisejících s evidováním skutečných majitelů. Lze předpokládat, že větší funkčnost evidence skutečných majitelů bude mít vzhledem k posílení transparentnosti podnikatelského prostředí výrazný protikorupční efekt. Návrh byl dne 19. 11. 2020 schválen Poslaneckou sněmovnou a postoupen Senátu.

Hodnocení dopadů regulace

Jedním z důležitých nástrojů pro snižování zátěže plynoucí z regulace je provádění hodnocení dopadů regulace (RIA - *Regulatory Impact Assessment*), jehož součástí je přezkum účinnosti již fungující regulace (ex post RIA). V únoru roku 2020 byl proto ÚV ČR – Sekcí Legislativní rady vlády představen návrh na efektivnější provádění přezkumu, který dosavadní postup přezkumu sjednocuje a přibližuje mezinárodním standardům. Podoba navrhovaného procesu je řešena v připomínkovém řízení. V případě schválení vládou bude pro rok 2021 připravena série školení a metodických materiálů. Rovněž i nadále probíhá intenzivní metodická pomoc zpracovatelům RIA.

Ekoaudit

Cílem tzv. Ekoauditů je snížení administrativní a finanční zátěže průmyslových podniků a provozovatelů služeb v kontextu právních předpisů na ochranu životního prostředí. Dokument je aktualizován a předkládán vládě každé dva roky. Finální dokument, který bude obsahovat nově navrhovaná opatření legislativní i nelegislativní povahy a též přehled splněných úkolů z předcházejících etap Ekoauditů, bude do konce roku 2020 předložen vládě ke schválení. Z celkového počtu 163 opatření bylo dosud splněno 138.

3.10 Rekodifikace veřejného stavebního práva

Důležitým krokem **pro podporu investic a snížení administrativní zátěže** je rekodifikace veřejného stavebního práva, která zahrnuje nový stavební zákon a změnu téměř šesti desítek souvisejících zákonů, a která je rovněž závazkem obsaženým v programovém prohlášení vlády. Cílem rekodifikace je především výrazné zrychlení a zjednodušení stavebního řízení, kdy je navrhováno sloučení dosavadních povolovacích procesů do jednoho řízení. Vedle dalšího počítá rekodifikace s **organizačními změnami v rámci stavební správy**, jejichž cílem je zrychlení a zefektivnění výkonu stavební agendy v ČR. V odůvodněných případech je rovněž předpokládána redukce počtu dotčených orgánů a integrace vybraných agend dotčených orgánů do rozhodování stavebních úřadů. Rovněž rekodifikace počítá s revizí řady hmotněprávních předpisů upravujících obecné požadavky na výstavbu a dokumentaci.

Návrhy stavebního zákona a souvisejícího změnového zákona jsou připravovány již delší dobu. Vláda návrhy obou zákonů schválila dne 24. 8. 2020 a dne 5. 11. 2020 prošly 1. čtením v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Platnost nového stavebního zákona a souvisejícího změnového zákona se předpokládá v první polovině roku 2021. Vzhledem k tomu, že nový stavební zákon přináší zásadní změny v institucionální oblasti, předpokládá se jeho postupné nabývání účinnosti s tím, že od 1. 1. 2022 by mělo nabýt účinnosti ustanovení zřizující Nejvyšší stavební úřad. Plné účinnosti by měl zákon z důvodu koordinace s digitalizací stavebního řízení nabýt od 1. 7. 2023.

3.11 Veřejné zakázky

ČR pokračuje, v souladu s doporučením Rady EU, v realizaci opatření ke zvýšení transparentnosti a efektivnosti při zadávání veřejných zakázek (VZ). V lednu 2016 vláda schválila *Strategii elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 až 2020*, vyhodnocení efektivnosti fungování a návrh dalšího postupu využívání elektronických tržišť veřejné správy a návrh povinného používání **Národního elektronického nástroje**.

V roce 2020 byla průběžně realizována opatření např. monitoring zahraničních *best practices* v oblasti elektronizace zadávání VZ zahrnující posouzení možné implementace nejlepších řešení do legislativního prostředí ČR a další. V různé fázi rozpracovanosti jsou opatření k zajištění optimalizace provozu jednotlivých modulů začleněných do Národní infrastruktury pro zadávání VZ (např. sjednocení Věstníku veřejných zakázek a Informačního systému o veřejných zakázkách).

V současné době probíhá legislativní proces k **novele zákona o zadávání VZ**. Novela má za úkol především reagovat na drobné výhrady EK k transpozici evropských směrnic, dále snížit administrativní náročnost zadávacích řízení pro dodavatele i zadavatele, vyjasnit některá ustanovení, u kterých byly v průběhu aplikační praxe zaznamenány výkladové problémy.

Adresátům zákona o zadávání VZ je poskytována široká metodická, konzultační a edukační podpora, které probíhají presenčně a v současné pandemické době také prostřednictvím virtuálních učeben. MMR se v rámci toho průběžně věnuje též tématu kvalitativních aspektů zadávání. V reakci na pandemii COVID-19 byla uveřejněna řada metodických materiálů zabývajících se možnostmi a limity zadávání veřejných ve stavu nouze. Toto téma je školené také v rámci virtuální učebny *Jak zadávat ve stavu nouze (COVID-19)*.

3.12 Rozvoj a digitalizace veřejné správy

V průběhu roku 2019 byl vytvořen a v květnu 2020 vládou schválen **nový koncepční materiál *Klientsky orientovaná veřejná správa 2030***, který navazuje na dosavadní *Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 – 2020*. A to včetně prováděcího *Akčního plánu na léta 2021 – 2023*. V červenci 2020 byl také vládou schválen aktualizovaný **systém měření a hodnocení veřejné správy**. Novelizována byla **Metodika pro stanovení režijních nákladů na výkon státní správy**, jež se stane praktickým průvodcem pro předběžné hodnocení nákladů na výkon státní správy, které jsou generovány nově připravovanými právními předpisy (vládou schválena v červenci 2020).

Dále pokračovala implementace **zákona o státní službě**, kdy byly vydávány služební předpisy a metodické pokyny nastavující dílčí procesy státní služby.¹² V návaznosti na krizová opatření ohledně zamezení šíření onemocnění COVID-19 jsou vydávána **Doporučení náměstka ministra vnitra pro státní službu k provedení usnesení vlády České republiky o přijetí krizových opatření**, jejichž cílem je reagovat na aktuální epidemickou situaci s důrazem na zachování fungování státní služby a jejich jednotlivých procesů.

Vybrané aktivity v oblasti eGovernmentu

Digitální transformace probíhá v souladu s vládním programem **Digitální Česko**, jež zastřešuje tři hlavní pilíře tvořící jeden logický celek s velkým počtem vnitřních vazeb, ale zároveň ve struktuře reflektující zacílení na různé příjemce a rovněž odlišnosti dané současným legislativním vymezením: 1. Česko v Digitální Evropě, 2. Informační koncepce ČR, 3. Koncepce Digitální ekonomika a společnost. Vláda uložila ministru vnitra předložit vládě k tomuto programu aktualizované implementační plány.¹³ Od října 2020 do počátku roku 2021 je otevřen k editaci katalog záměrů pro všechna zainteresovaná ministerstva a úřady a probíhá jeho aktualizace. Po řádné úpravě záměrů a jejich potvrzení digitálními zmocněnci z nich budou vytvořeny implementační plány pro rok 2021 včetně předpokládané finanční alokace. Aktualizované implementační plány budou vládě předloženy k 30. 4. 2021.

¹² Byl připraven například Služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 1/2020 ze dne 12. 3. 2020, kterým se stanoví postup při zřizování zkušebních komisí a Služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 2/2020 ze dne 25. 6. 2020, kterým se stanoví pravidla předkládání systemizace služebních a pracovních míst, jejich změn, úprav a aktualizací, a návrhů organizační struktury a jejich změn ve služebním úřadu. V návaznosti na probíhající implementaci zákona o státní službě byl rovněž k 6. 4. 2020 aktualizován Metodický pokyn náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 1/2017, kterým se stanoví podrobnosti k provádění a organizaci úřednické zkoušky a připraven Metodický pokyn náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 1/2020, kterým se stanoví podrobnosti ke skončení služebního poměru.

¹³ Usnesením vlády č. 644 ze dne 15. 6. 2020.

Díky stále větší oblibě a důvěře v **Informační systém datových schránek** a s ohledem na stav způsobený epidemií COVID-19 byly zaevidovány rekordní počty využívání tohoto kritického informačního systému. V době nouzového stavu byly zrušeny poplatky za zasílání poštovních datových zpráv mezi fyzickými nebo právnickými osobami navzájem, čímž bylo umožněno využívat elektronickou komunikaci prostřednictvím datových schránek zdarma všem uživatelům. Narostl jak počet zřízených datových schránek, tak i počet doručených datových zpráv.

V průběhu roku 2020 přibývaly nové portály a online služby zejména veřejné správy, které jsou připojeny k Národnímu bodu pro identifikaci a autentizaci a ke kterým je možné se přihlásit pomocí prostředků pro **elektronickou identifikaci** vydávanými kvalifikovanými správci. V roce 2020 přibyla zejména řada portálů měst a obcí (za všechny např. Portál Pražana). V roce 2020 byla udělena akreditace pro správu kvalifikovaného systému elektronické identifikace třem soukromoprávním společnostem (První certifikační autoritě, Sdružení CZ.NIC a ČSOB). Připravuje se **projekt bankovní identity**, který bude spuštěn v roce 2021 a díky němu budou moci klienti používající internetové bankovníctví použít přihlašovací údaje k internetovému bankovníctví také pro přihlašování k online službám veřejné správy a dalších třetích stran. V souvislosti s tímto projektem byl novelizován zákon č. 21/1992 Sb., o bankách. Banky budou moci po akreditačním procesu nabízet službu bankovní identity nejdříve od začátku roku 2021.

V návaznosti na účel a cíle **zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby**, byl v únoru roku 2020 předložen Poslanecké sněmovně ČR vládní **návrh zákona související s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci**, ve kterém jsou navržena zejména pravidla umožňující další rozšíření využití systému datových schránek, zjednodušení, rozšíření a sdílení údajů v základních registrech a agendových informačních systémech, rozšiřující pravidla pro plnění katalogu služeb a systematické využívání cloud computingu v oblasti veřejné správy. Návrh zákona je stále v legislativním procesu, přičemž účinnost návrhu zákona je navržena k datu 1. 2. 2022, návrh ale obsahuje značné množství výjimek z předpokládané účinnosti.

V rámci probíhající implementace **Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v ČR** do roku 2020 byl završen vývoj elektronických nástrojů, jejichž praktické užití přispěje ke správě jednotného výměnného formátu Digitální technické mapy, ke zjednodušení řízení rozvoje národní infrastruktury pro prostorové informace a k propojené správě pojmů resortních, oborových i jiných terminologických slovníků. Vláda uložila ministru vnitra¹⁴ spravovat veřejně přístupný informační systém národní infrastruktury pro prostorové informace, který obsahuje metadata o prostorových datech a službách nad prostorovými daty, požadavky na prostorová data a služby nad prostorovými daty a informace o projektech v oblasti prostorových informací.

V roce 2020 úspěšně pokračovala realizace projektu **e-Sbírka a e-Legislativa**, jehož cílem je modernizace legislativního procesu a zvýšení dostupnosti a srozumitelnosti práva. V roce 2020 byl v rámci projektu dokončen proces tvorby datové báze Sbírek zákonů, Sbírek mezinárodních smluv a Úředních listů od roku 1945 do 30. 6. 2020. Současně probíhá tvorba nástrojů elektronického legislativního procesu. V oblasti právní úpravy v tuto chvíli zbývá k řešení implementace elektronického legislativního procesu do jednacího řádu Senátu, návrh jeho novely je aktuálně projednáván v Poslanecké sněmovně. Dokončení projektu a pilotní a ověřovací provoz systému byly posunuty, a to v důsledku dopadu opatření proti šíření pandemie onemocnění COVID-19 na práce na projektu, potřeby zpracovat dopady nových požadavků zákona č. 277/2019 Sb. a nezbytnosti reflektovat varování NÚKIB v souvislosti s využitím technologií společnosti Huawei. Aktuální termín dokončení projektu je stanoven na březen 2021. Spuštění obou systémů do ostrého provozu se předpokládá k 1. 1. 2022 a je navázáno na nabytí účinnosti zákona č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv.

¹⁴ Usnesením vlády č. 799 ze dne 27. 7. 2020.

3.13 Zemědělská politika a její digitalizace

V návaznosti na soubor legislativních návrhů k **budoucí Společné zemědělské politice (SZP)** představený EK dne 1. 6. 2018 pokračovaly i v průběhu roku 2020 intenzivní diskuse institucí EU. Pozornost byla primárně zaměřena na legislativu k přechodnému období. Mezi institucemi nyní panuje shoda na dvouletém přechodném období – 27. 11. 2020 proběhl finální dialog, na němž byla potvrzena dohoda institucí. V říjnu 2020 Rada EU našla shodu na obecném přístupu k legislativnímu balíčku k budoucí podobě SZP, dne 10. 11. 2020 tak byly zahájeny dialogy k legislativě SZP. S ohledem na fakt, že postoje Rady i EP se v řadě podstatných aspektů výrazně rozcházejí, dá se předpokládat, že tato interinstitucionální jednání budou značně komplikovaná.

Příjem žádostí o přímé platby a některá opatření z **Programu rozvoje venkova** probíhal prostřednictvím tzv. jednotné žádosti zejména elektronickou cestou. Podávání jednotných žádostí bylo kvůli pandemii COVID-19 prodlouženo až do 15. 6. 2020. I přes komplikace způsobené pandemií byl v letošním roce zájem žadatelů o dotace velký a byly přijaty Jednotné žádosti od 30 324 žadatelů.

Vodní hospodářství

Postupně jsou realizována opatření z plánů pro zvládnutí povodňových rizik, průběžně se realizují opatření programu *Prevence před povodněmi* III. etapy pro roky 2014 – 2022 a IV. etapy pro roky 2018 – 2024, a to i přes omezení způsobné opatřeními proti šíření onemocnění COVID-19. Dále, v roce 2020 byl spuštěn program *129 330 Vlachovice - vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou výstavbou vodního díla* a program *129 340 Vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou realizací komplexního řešení sucha na Rakovnicku*, jehož prostřednictvím jsou vykupovány nemovitosti nutné k výstavbě vodních děl Senomaty, Šanov a Kryry.

Zlepšení retenční schopnosti krajiny a adaptaci na změnu klimatu řeší programy „Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže“, „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy“ a „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích“.

Digitalizace

Ministerstvo zemědělství (MZe) zahájilo v roce 2020 práce přípravu IT řešení pro **digitalizaci rybářských revírů**. Dále, v roce 2020 byla zahájena novelizace zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti. Jedním z hlavních cílů novely bude snížit početní stavy spárkaté zvěře v ČR, a tím snížit škody způsobené zvěří na lesích a v zemědělství. Pro efektivní dosažení výše uvedeného cíle navrhuje MZe v novele zákona o myslivosti **digitalizovat veškerou agendu myslivosti včetně zavedení elektronického kontrolního systému ulovené zvěře**. Tudiž státní správa myslivosti, uživatelé honiteb, držitelé honiteb (vlastníci honebních pozemků), Policie ČR, Vojenská policie, Státní veterinární správa a Vojenský veterinární ústav budou moci využívat jednotný elektronický systém. Tento informační systém bude zároveň veřejně přístupný. Tato novela byla dne 29. 6. 2020 schválena vládou a předložena Poslanecké sněmovně.

3.14 Bydlení

Podle údajů ČSÚ se nabídkové ceny bytů v ČR od roku 2010 ke druhému čtvrtletí roku 2020 zvýšily zhruba o 62 %, v Praze dokonce o 83 %. Podle statistik České národní banky představovaly hypoteční úvěry na bydlení obyvatelstvu koncem roku 2019 objem více jak 1 236,3 mld. Kč, úvěry ze stavebního spoření 82,2 mld. Kč a ostatní úvěry na nemovitosti 11,2 mld. Kč.

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) je gestorem *Koncepce politiky bydlení ČR do roku 2020 (revidované)* z roku 2016. V roce 2020 pokračují práce na přípravě **nové koncepce bydlení pro období 2021+**. V současné době se pracuje na návrhové části, nová koncepce má být předložena vládě do konce roku 2020.

Programy na podporu bydlení

Program *Podpora bydlení* naplňuje část záměrů *Koncepce bydlení*, a to v oblasti priorit Dostupnost (tedy zvyšování dostupnosti bydlení ve všech formách bydlení) a Kvalita (zvyšování kvality bydlení).

V roce 2020 bylo přiděleno celkem 141 600 000 Kč v rámci podprogramu **Podporované byty**, čímž vznikne 236 nových bytových jednotek. Tyto nevratné investiční dotace umožňující vznik nájemních bytů určených k poskytování sociálního bydlení pro osoby v ekonomicky neaktivním věku a pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé situace (zdravotní stav nebo sociální okolnosti).¹⁵

V rámci podprogramu **Bytové domy bez bariér** bylo v roce 2020 přiděleno celkem 289 400 000 Kč na nevratné investiční dotace určené k odstranění bariér při vstupu do domu a k výstavbě výtahů.

Z podprogramu **Technická infrastruktura** bylo v roce 2020 přiděleno celkem 50 651 000 Kč formou nevratných investičních dotací k zainvestování pozemků určených k výstavbě bytových nebo rodinných domů. Z dotace je možné financovat stavbu pozemních komunikací, vodovodní sítě či kanalizace.

Je využíván také program **Podpora bydlení v oblastech se strategickou průmyslovou zónou (SPZ)** s podprogramy:

- **Výstavba bytových jednotek v oblastech se SPZ** – nájemní bydlení určeno především pro zaměstnance z těchto průmyslových zón pro zajištění komfortnějšího způsobu života, a to s ohledem na třísměnný provoz v zaměstnání. V roce 2020 bylo přiděleno na výstavbu bytů 153 959 000 Kč.
- **Výstavba technické infrastruktury v oblastech se SPZ** – investiční dotace určená pro výstavbu technické infrastruktury, díky které dojde v daném území k zintenzivnění výstavby rodinných domů či bytových domů. Tím dojde ke zvýšení počtu obyvatel a zároveň ke zlepšení životního prostředí – podmínek v dotčených obcích, které trpí nadměrnou dopravou a přetížením v důsledku dočasného ubytování. V roce 2020 bylo přiděleno 43 584 000 Kč.

Vláda schválila dne 28. 2. 2020 novelu nařízení vlády č. 112/2019 Sb. na jehož základě je realizován Státním fondem podpory investic (SFPI) dotačně-úvěrový program **Výstavba pro obce**. Jedná se o podporu vzniku sociálních a dostupných bytů. Program umožňuje finančně podpořit obce a města, které si budou chtít pořídit nájemní domy či byty na sociální a dostupné bydlení. Předmětem novely bylo **rozšíření cílové skupiny osob**. Zájem o dotace a úvěry z programu mírně vzrostl, ale vlivem pandemie COVID-19 není nárůst zájmu velký, protože investice do pořízení sociálních i dostupných bytů vyžaduje spoluúcast obecních prostředků a ty se snížily. Za celou dobu existence programu do listopadu 2020 SFPI obdržel 53 žádostí za 592 mil. Kč, přičemž 46 žádostí v hodnotě 470 mil. Kč je o dotaci na pořízení sociálních bytů a 7 žádostí v hodnotě 122 mil. Kč je o úvěr na pořízení dostupných bytů.

Dne 24. 1. 2020 vláda schválila nařízení vlády č. 16/2020 Sb., podle kterého se poskytují **bezúročné úvěry na energetickou modernizaci bytových domů**. Pro tyto účely jsou využity finanční prostředky Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF), které jsou v současnosti určeny na plnění SC 2.5 Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Program je finančním nástrojem IROP. O program je od samého počátku velký zájem, neboť se jedná o bezúročné úvěry, které je možné kombinovat s dotací z SC 2.5 IROP. Od počátku příjmu žádostí ze dne 2. 3. do listopadu 2020 SFPI

¹⁵ Podprogram zahrnuje dva dotační tituly: **pečovatelský byt** (pro osoby se zvláštními potřebami v oblasti bydlení z důvodů zdravotních či z důvodu pokročilého věku) a **komunitní dům seniorů**.

obdržel 83 žádostí s požadovanou výší úvěru 343 mil. Kč, přičemž celkový rozpočet programu do konce roku 2023 je 1 mld. Kč.

V roce 2020 probíhá novelizace nařízení vlády č. 136/2018 Sb., tzv. **Programu pro mladé** s cílem zvýšit věk žadatelů na maximálních 40 let a umožnit pořízení družstevního podílu v bytovém družstvu. Další novelou prochází nařízením vlády č. 284/2011 Sb., čímž mělo dojít k odstranění povinnosti disponovat normou ISO pro stavební firmy podílející se na výstavbě nájemních bytů a bytových domů pro specifickou skupinu obyvatel a tím snažit výběr dodavatelů těchto staveb. Tato a další změny by měly program zatraktivnit pro nové žadatele.

Zlepšení vymahatelnosti práva a funkčnosti bytového spoluvlastnictví

Byla přijata **novela občanského zákoníku pod č 163/2020 Sb.** Tato novela přinesla některé zásadní změny v oblasti bytového spoluvlastnictví a bytových družstev. A to omezení předkupního práva; zjednodušení založení společenství vlastníků; zjednodušení změn prohlášení¹⁶; zjednodušení nuceného prodeje jednotky¹⁷; přechod dluhů při převodu jednotky¹⁸; vlastník jednotky je nově povinen oznámit všechny zamýšlené stavební úpravy uvnitř bytu; přezkum rozhodnutí shromáždění vlastníků¹⁹; a náhradní shromáždění²⁰.

3.15 Výzkum, vývoj a inovace

V roce 2020 pokračovala realizace opatření Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací (VaVaI) ČR na léta 2016 - 2020, která byla aktualizována pro období let 2019 - 2020, a která obsahuje opatření na podporu spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem. Tato spolupráce probíhala zejména v rámci portfolia národních programů podpory VaVaI realizovaných zejména Technologickou agenturou ČR (TA ČR) a MPO. V 1. polovině roku 2020 byla rovněž připravena nová Národní politika VaVaI ČR 2021+ s účinností od 1. 1. 2021, kterou vláda schválila v červenci 2020.

Důležitým milníkem v oblasti VaVaI byla v roce 2020 příprava rozsáhlé novely zákona o podpoře VaVaI, která by měla přinést zejména podporu inovací, zavedení i jiných než dotačních nástrojů podpory výzkumu, vývoje a inovací, zjednodušit a zvýšit flexibilitu systému podpory, aj. Novela zákona byla postoupena vládě a následně do legislativního procesu.

Usnesením vlády ze dne 2. 11. 2020 č. 1128 byla schválena Identifikace hospodářských a nehospodářských činností výzkumných organizací a výzkumných infrastruktur ve výzkumu, vývoji a inovacích (metodické doporučení). Hospodářské a nehospodářské činnosti výzkumných organizací a výzkumných infrastruktur a jejich rozsah jsou určující pro to, zda jejich financování z veřejných prostředků zakládá veřejnou podporu či nikoliv. Metodické doporučení navrhuje a sjednocuje způsob, jak kterou činnost ve výzkumu a vývoji poznat a před vykazováním správně zařadit.

V souladu s doporučením Rady EU z roku 2020 č. 3 se ČR zaměřuje na podporu inovativním podnikům, digitální transformaci a spolupráci veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu, vývoje a inovací.

¹⁶ Nadále postačuje souhlas dotčených vlastníků spolu se souhlasem stanovené většiny vlastníků jednotek. Není již vyžadováno usnesení shromáždění.

¹⁷ Prodej jednotky vlastníka, který porušuje své povinnosti způsobem podstatně omezujícím nebo znemožňujícím výkon práv ostatních vlastníků jednotek, se zjednodušuje; nově stačí udělení písemné výstrahy osobou odpovědnou za správu domu a jedině nalézací soudní řízení.

¹⁸ Jednoznačně se stanoví, že na nabyvatele ze zákona přecházejí dluhy převodce na příspěvcích na správu domu a pozemku, na plněních spojených nebo souvisejících s užíváním bytu a zálohách na tato plnění vůči osobě odpovědné za správu domu a pozemku. Tyto dluhy na nabyvatele přejdou ex lege pouze v případě, že je nabyvatel měl a mohl zjistit.

¹⁹ Výslovně stanoví, že přehlasovaný vlastník jednotky může navrhnout soudu, aby rozhodl o záležitosti týkající se správy domu a pozemku, a zároveň se doplňuje, že soud uspořádá právní poměry vlastníků jednotek podle slušného uvážení.

²⁰ Nová úprava má napomoci řešit časté případy, kdy se shromáždění není schopno sejit, přesto je však potřeba o nezbytných otázkách fungování společenství rozhodnout. Připustí-li to stanovy, bude náhradní shromáždění usnášeníschopné za přítomnosti vlastníků jednotek, kteří mají alespoň 40 % všech hlasů.

V roce 2020 byl v oblasti výzkumu, vývoje a inovací kladen výrazně větší důraz na reflektování současných globálních hrozeb. V souvislosti s probíhající pandemií COVID-19 je tak v rámci podpory průmyslového výzkumu zvyšována podpora projektům zaměřeným na omezení zdravotních, společenských a ekonomických hrozeb pandemie a hledajícím řešení omezující dopady obdobných rizik do budoucna.

Za účelem podpory inovativních podniků a současně spolupráce podnikové sféry a domácích výzkumných institucí a vysokých škol je realizován nový program *The Country for the Future* s celkovou alokací 6,1 mld. Kč, který nabízí nový systémový přístup k podpoře zakládání a rozvoje inovačních start-up společností. Program se dále zaměří na rozvoj aktivit komplementárních s programem *Digital Europe*, včetně projektů *Digital Innovation Hubs* a další potřebné infrastruktury určené zejména pro rozvoj a modernizaci MSP. V neposlední řadě je skrze program podporováno zavádění inovací produktů a postupů v MSP za účelem usnadnění digitalizace, robotizace, automatizace a prosazování inovací ve firmách v souladu s definovanými standardy Průmyslu 4.0 a klíčovými trendy v odvětví. V roce 2020 byly realizovány dvě veřejné soutěže na příjem projektů k podpoře.

Ke zvýšení inovační kapacity domácích podniků rovněž přispívá program *TREND* na podporu projektů průmyslového výzkumu s celkovou alokací téměř 10 mld. Kč, který je implementován TA ČR²¹. Důraz je v něm kladen na naplňování priorit *Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR*, na rozvoj digitalizace a zavádění principů Průmyslu 4.0 včetně využívání 5G technologií. V roce 2020 byly realizovány veřejné soutěže v Podprogramu 1 Technologičtí lídři i v Podprogramu 2 Nováčci.

TA ČR (obdobně jako další poskytovatelé) v reakci na pandemii COVID-19 přijala rozhodnutí o možnosti **rozšíření výzkumných témat souvisejících s touto pandemií** u příjemců realizovaných projektů. Zároveň mohou zažádat i o navýšení rozpočtu. TA ČR pro tento účel vyčlenila 100 mil. Kč.

TA ČR přispívá k naplnění vize transformace a modernizace energetického sektoru prostřednictvím Programu THÉTA. K tomuto cíli přispívá díky podpoře projektů zaměřujících se na **modernizaci energetického sektoru** včetně výzkumu ve veřejném zájmu a energetických strategií. V současné době TA ČR připravuje 4. veřejnou soutěž Programu THÉTA, která by měla být vyhlášena v únoru 2021.²²

²¹ Obdobně jako nové tematicky zaměřené resortní programy DOPRAVA 2020+ (MD) a Prostředí pro život (MŽP).

²² TA ČR implementuje také Program KAPPA financovaný z Fondů EHP a Norska, který se zaměřuje na mezinárodní spolupráci subjektů z ČR s partnery z Norska, Islandu a Lichtenštejnska v aplikovaném výzkumu a na propojování výzkumných organizací s aplikační sférou, především s malými a středními podniky. Vedlejším cílem programu je podpora projektů zaměřených na zachytávání a ukládání uhlíku. Pro tyto projekty bude vyčleněno přibližně 124 890 326 Kč. V 1. veřejné soutěži Programu KAPPA TA ČR podpořila 2 projekty.

Vyhodnocení plnění národních cílů **strategie Evropa 2020**

Příloha Zprávy o realizaci Národního programu reforem ČR 2020

Úvod k příloze

Strategie Evropa 2020 představovala hlavní hospodářskou reformní agendu Evropské unie s horizontem do roku 2020. Tato příloha *Zprávy o realizaci Národního programu reform ČR 2020* představuje ohlédnutí se za touto dobíhající strategií z pohledu plnění národních cílů v rámci strategie.

Proklamovaným cílem i podtitulem strategie (*Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*) bylo dosažení takového hospodářského růstu, jenž bude založen na principech znalostní ekonomiky, bude udržitelný a bude podporovat začleňování, a to jak sociální, tak územní. Z podstaty strategie jako hlavní hospodářské strategie EU uplynulých deseti let vyplývá, že se tato strategie dotýká výrazné části sektorových politik.

Strategii Evropa 2020 představila EK v 3. 3. 2020.²³ S ohledem na konzultace s EK o podobě národních cílů ČR, na závazky plynoucí již ze závěrů Evropské rady ze dne 26. 3. 2010 a s přihlédnutím k domácí hospodářské, sociální a politické situaci a jednáním na půdě tripartity, schválila vláda ČR dne 7. 6. 2010 některé kvantifikované národní hlavní cíle a podcíle strategie Evropa 2020. Tyto cíle byly následně rozšířeny dne 1. 9. 2010, kdy vládní Výbor pro Evropskou unii schválil národní cíl v oblasti sociálního začleňování a snížení chudoby. Dne 17. 6. 2010 došlo k finálnímu schválení strategie Evropa 2020, kdy bylo potvrzeno všech 5 hlavních cílů pro EU jako celek. Konkrétně šlo o dosažení:

- 75 % zaměstnanosti obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let;
- 3 % podílu HDP Evropské unie být investovaného do výzkumu a vývoje;
- dosažení takzvaných cílů „20-20-20“ v oblasti klimatu a energie, tedy snížení emisí skleníkových plynů o 20 % oproti úrovním roku 1990 a zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů v konečné spotřebě energie na 20 % a posun ke zvýšení energetické účinnosti o 20 %;
- snížení podílu dětí, které předčasně ukončí školní docházku, pod hranicí 10 % a dosažení terciární úrovně vzdělání nejméně u 40 % mladší generace;
- pokles počtu osob ohrožených chudobou o 20 milionů.

Tyto hlavní cíle byly nadefinovány na základě celoevropského průměru. Jednotlivé národní cíle (tedy také závazky ČR) byly vyjednány individuálně tak, aby odrážely rozdílné podmínky a okolnosti, které v jednotlivých státech panovaly.

ČR byla v plnění národních cílů strategie Evropa 2020 celkově úspěšná. Většinu národních cílů se podařilo naplnit, v některých případech i výrazně dříve před rokem 2020, či s relativně velkou rezervou. Následující kapitoly této přílohy obsahují data a komentované grafy týkající se plnění jednotlivých cílů, které byly připraveny Úřadem vlády – Sekcí pro evropské záležitosti ve spolupráci s rezorty, kterým je plnění jednotlivých cílů gesčně příslušné. Grafy cíleně zahrnují delší časový úsek, takže umožňují posouzení celkového vývoje i s ohledem na střídající se hospodářské cykly.

²³ Prostřednictvím sdělení EK KOM(2010) 2020.

Plnění cílů strategie Evropa 2020

Tabulka 1: Přehled plnění kvantitativních cílů strategie Evropa 2020 (zdroj: ČSÚ, Eurostat)

Oblast	Národní cíl	Referenční hodnota (referenční rok)	Aktuální stav plnění (k jakému období)	Aktuální stav plnění (ano/ne)
1. Zaměstnanost	Zvýšení celkové míry zaměstnanosti osob ve věku 20-64 let na 75 %	70,4 % (2010)	79,4 % (Q2 2020)	ANO
	Zvýšení míry zaměstnanosti žen (20-64 let) na 65 %	60,9 % (2010)	71,6 % (Q2 2020)	ANO
	Zvýšení míry zaměstnanosti starších osob (55-64 let) na 55 %	46,5 % (2010)	68,1 % (Q2 2020)	ANO
	Snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15-24 let) o třetinu proti roku 2010	18,3 % (2010)	7,2 % (Q2 2020)	ANO
	Snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0-2) o čtvrtinu proti roku 2010	25 % (2010)	10,9 % (Q2 2020)	ANO
2. Chudoba a sociální vyloučení	Snížení počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou o 100 000 osob oproti roku 2008	1566 tis. (2008)	1306 tis. (2019)	ANO
3. Vzdelávání	Snížení počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání na 5,5 %	4,9 % (2010)	6,7 % (2019)	NE
	Dosáhnout ve věkové kategorii od 30 do 34 let alespoň 32 % podílu obyvatelstva s terciárním vzděláním	20,4 % (2010)	35,1 % (2019)	ANO
4. Výzkum, vývoj a inovace	Dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP	0,65 % (2010)	0,79 % (2019)	NE
5. Klimaticko-energetická politika	Snížení emisí skleníkových plynů – maximální přípustný nárůst emisí mimo systém EU ETS 9 %	0,0 % (2005)	+2,7 % (2018) ²⁴	ANO
	Zvýšení podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie (13 %) a podíl obnovitelných zdrojů v dopravě (10 %)	7,1 % (2005) a 1,1 % (2005)	15,2 % (2018) a 6,6 % (2018)	ANO NE
	Zvyšování energetické účinnosti – vnitrostátní cíl energetické účinnosti, tzn. snížení konečné spotřeby energie na maximálně 25,3 mil. tun ropného ekvivalentu do roku 2020.	- (2014)	25,3 Mtoe (2018)	ANO

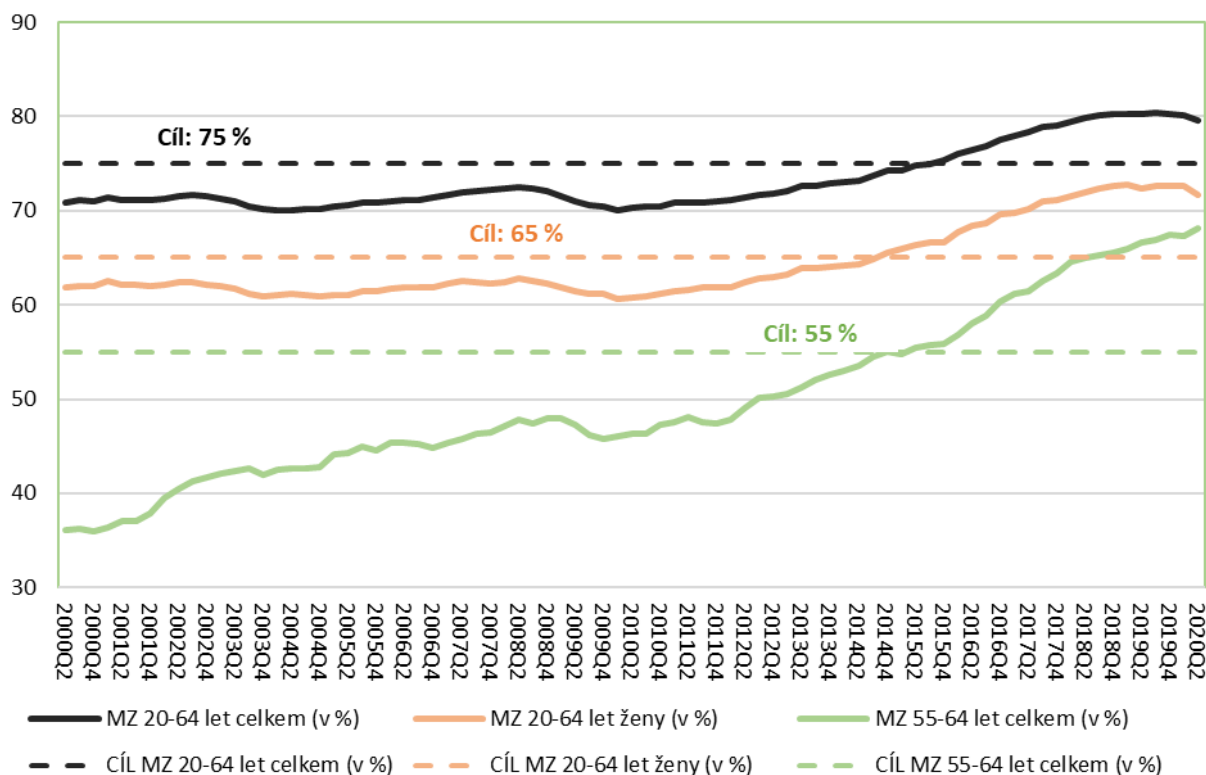
²⁴ Jedná se o předběžný údaj. Skutečná hodnota nárůstu bude pravděpodobně nižší.

Zaměstnanost

Všechny cíle politiky zaměstnanosti byly dosaženy nejpozději v 1. čtvrtletí 2017 a od této doby jsou vytyčené cílové hodnoty plněny. Národní cíl zvýšit míru zaměstnanosti ve věkové skupině 20-64 let na 75 % byl dosažen ve 3. čtvrtletí 2015 a ve 2. čtvrtletí 2020 příslušný ukazatel dosáhl hodnoty 79,4 % (4. nejvyšší mezi členskými státy EU). Vzhledem k ekonomickým dopadům pandemie COVID-19 došlo k jeho meziročnímu poklesu o 0,8 p. b. Míra zaměstnanosti žen ve věku 20-64 let dosáhla ve 2. čtvrtletí 2020 hodnoty 71,6 % (9. nejvyšší mezi členskými státy EU) a národní cíl je tak překročen téměř o 7 p. b., dosaženo jej bylo v závěru roku 2014. Meziročně zaměstnanost žen rovněž poklesla o 0,8 p. b. Navzdory pandemii však bylo dosaženo růstu u starších osob, když míra zaměstnanosti ve věku 55-64 let vzrostla ve 2. čtvrtletí 2020 meziročně o 1,4 p. b. na hodnotu 68,1 % (6. nejvyšší mezi členskými státy EU). Cílová hodnota byla v tomto případě překročena o více než 13 p. b. a bylo jí dosaženo již v roce 2015.

Ve 3. čtvrtletí 2015 bylo rovněž dosaženo dílčího národního cíle spočívajícího v poklesu míry nezaměstnanosti mladých, tj. osob ve věku 15-24 let. Ve 2. čtvrtletí 2020 činila míra nezaměstnanosti mladých 7,2 % (nejnižší mezi členskými státy EU²⁵). Meziročně se zvýšila o 1,54 p. b., avšak národní cíl byl stále plněn o 5 p. b. Nejobtížněji se dařilo naplňovat dílčí národní cíl spočívající v poklesu nezaměstnanosti osob s nízkým vzděláním (úroveň ISCED 0-2), tj. osob s nejvýše dosaženým základním vzděláním. Tohoto cíle bylo dosaženo až v 1. čtvrtletí 2017. Nezaměstnanost osob s nízkou kvalifikací ve 2. čtvrtletí 2020 dosahovala hodnoty 10,9 % (14. nejnižší mezi členskými státy EU²⁶) a meziročně se snížila o 0,3 p. b. Cíl je plněn o téměř 8 p. b.

Graf 1: míry zaměstnanosti v ČR (MZ v %)

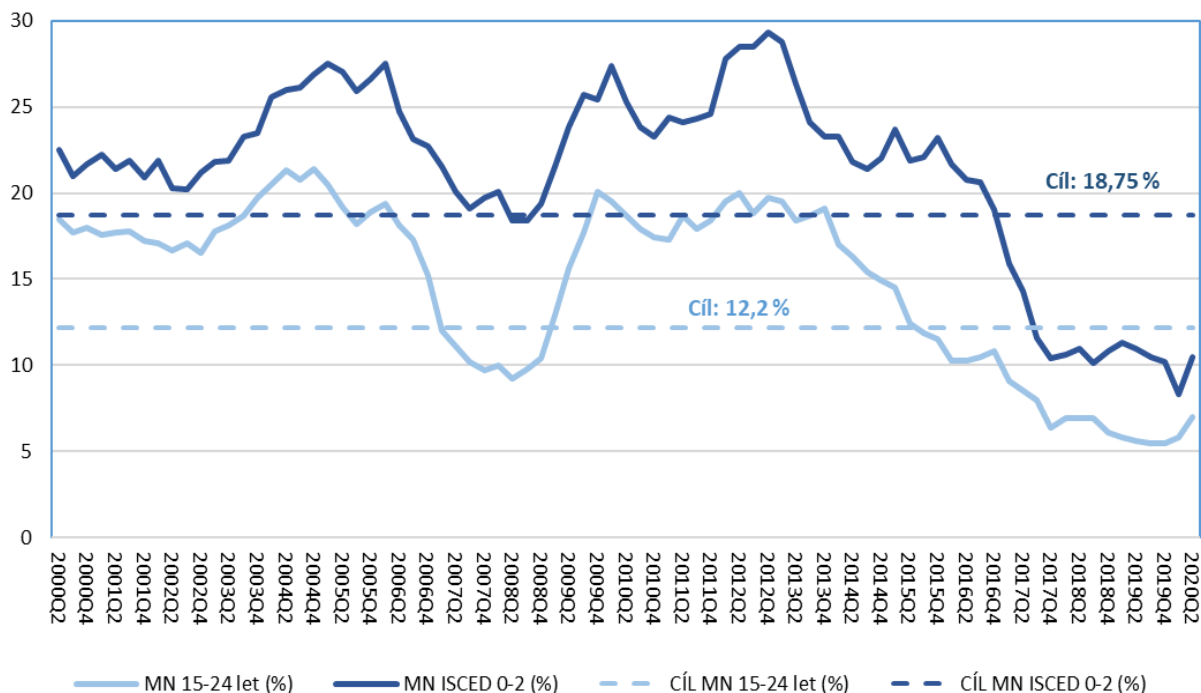

Zdroj: Eurostat

²⁵ Údaje o pořadí jsou uvedeny bez započítání Německa, data za Německo nebyla v čase zpracování zprávy k dispozici.

²⁶ Údaje o pořadí jsou uvedeny bez započítání Německa, data za Německo nebyla v čase zpracování zprávy k dispozici.

Graf 2: míry nezaměstnanosti v ČR (MN v %)

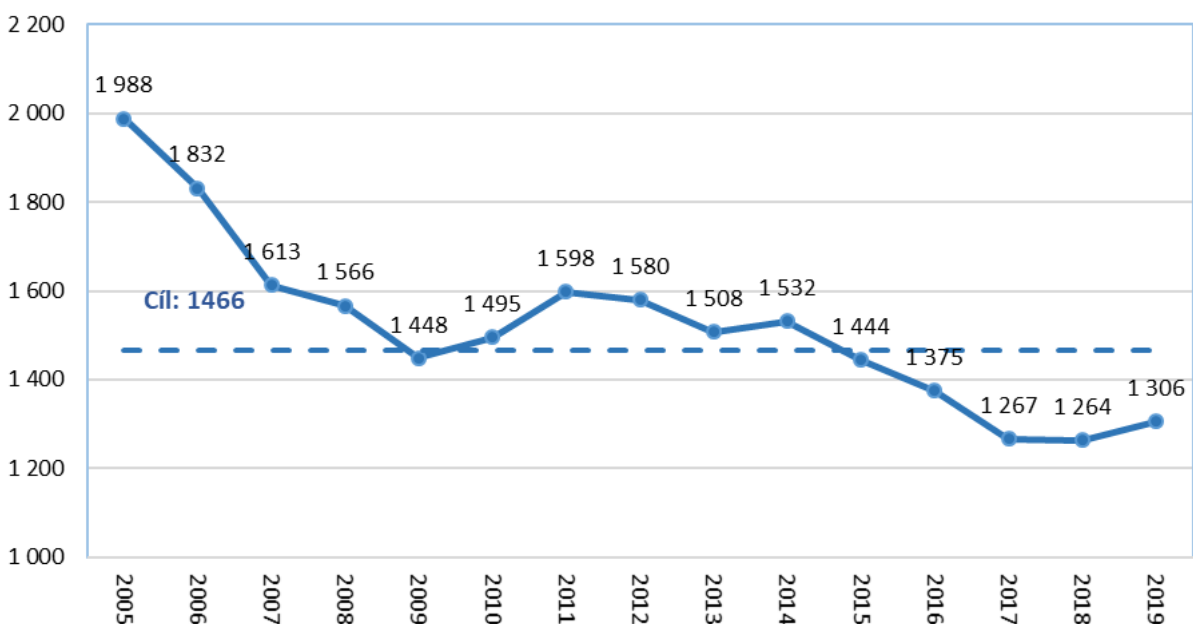

Zdroj: Eurostat

Chudoba a sociální vyloučení

V souvislosti s dosavadním vývojem v oblasti chudoby a sociálního vyloučení se jeví jako zcela reálné splnění cíle ČR v rámci strategie Evropa 2020 (snížení počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením o 100 tis. osob). Do roku 2019 (1 306 tis.) došlo ve srovnání s rokem 2008 (1 566 tis.) k poklesu počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou o 260 tisíc. Oproti roku 2018 se ukazatel meziročně zvýšil o 42 tisíc osob. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením byl v roce 2019 v ČR opět nejnižší ze všech členských zemí EU (12,5 % populace). Stanovený cíl je bez přerušení plněn od roku 2015.

Graf 3: počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením v ČR (v tisících)

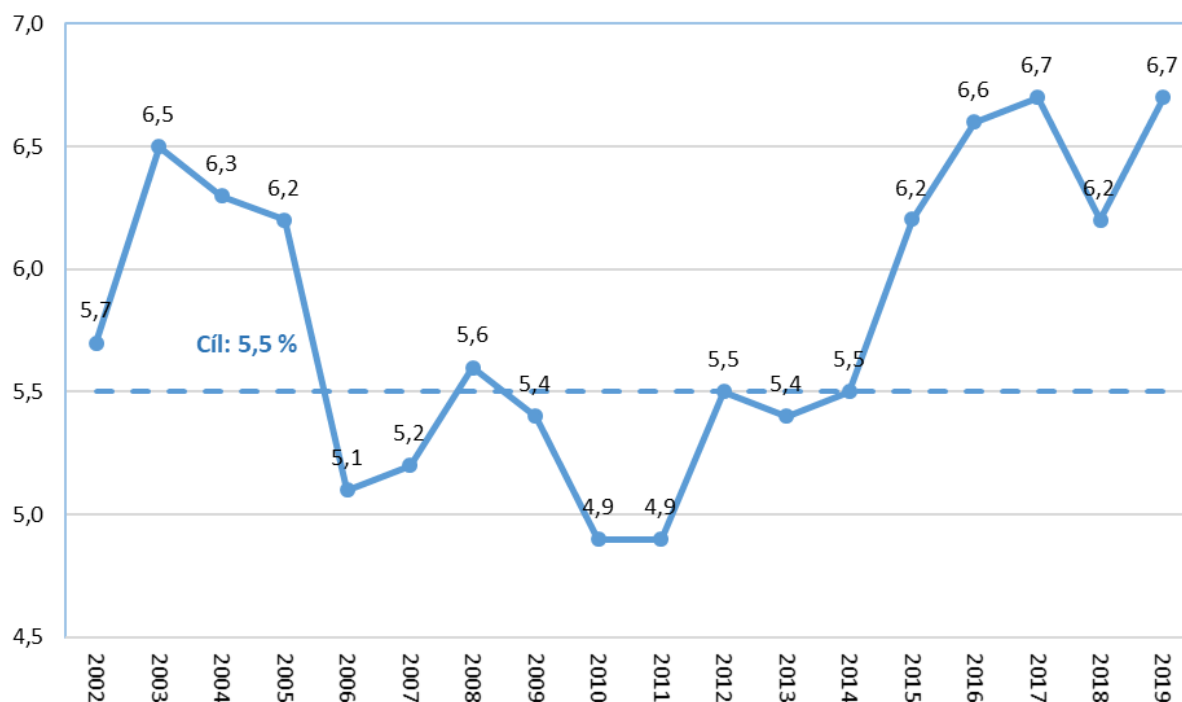
Zdroj: Eurostat

Vzdělávání

Hodnoty ukazatele podílu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání se v letech 2006–2014 pohybovaly (mimo jednoho výkyvu v roce 2008) pod hodnotou stanovenou jako národní cíl pro rok 2020 (5,5 %) nebo maximálně na její úrovni. V roce 2015 však došlo k významnějšímu nárůstu hodnoty tohoto indikátoru. Od té doby se podíl osob ve věku 18–24 let, které dosáhly maximálně základního vzdělání a zároveň nepokračují ve vzdělávání, pohybuje mezi 6,2 % a 6,7 %, došlo tedy k trvalejšímu překročení stanoveného cíle. Ve srovnání s ostatními členskými státy EU byla hodnota tohoto indikátoru pro ČR v roce 2019 osmá nejnižší.

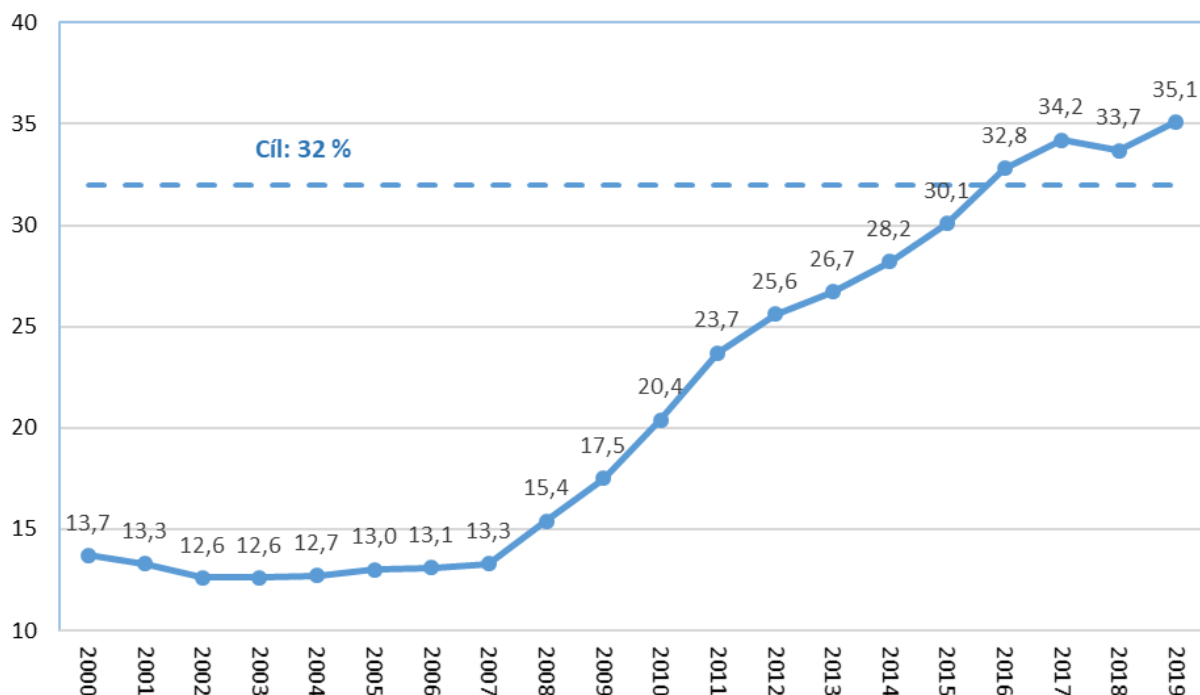
Z vývoje hodnot ukazatele podílu obyvatelstva ve věku 30–34 let s terciárním vzděláním vyplývá, že národní cíl (32 %) je soustavně plněn od roku 2016, přičemž příslušný podíl i nadále roste. V roce 2019 dosáhl hodnoty 35,1 %. Lze tedy očekávat splnění daného cíle v roce 2020, protože z dostupných dat lze dovodit, že do terciárního systému vstoupí přes 50 % osob z generací narozených po roce 1989. Ve srovnání s ostatními členskými státy EU však byl v roce 2019 podíl obyvatelstva ve věku 30–34 let s terciárním vzděláním šestý nejnižší.

Graf 4: podíl osob v ČR ve věku 18-24 let, které dosáhly maximálně základního vzdělání a zároveň nejsou ve vzdělávání (v %)

Zdroj: Eurostat

Graf 5: podíl osob v ČR ve věku 30-34 let s terciárním vzděláním (v %)

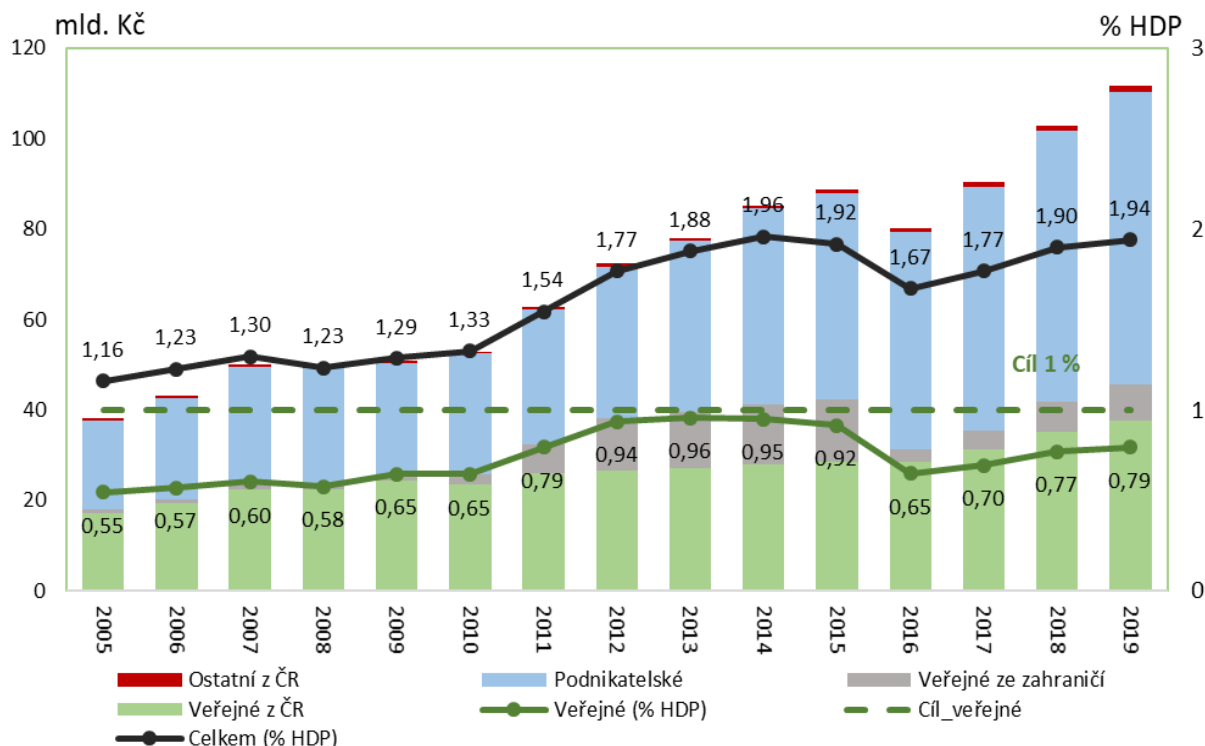
Zdroj: Eurostat

Výzkum, vývoj a inovace

Celkové výdaje na VaV (v mld. Kč) v ČR vykazují za roky 2005 – 2019 v průměru dlouhodobý růst a v roce 2019 poprvé přesáhly 110 mld. Kč. Dlouhodobý růst celkových výdajů na VaV v ČR byl způsoben zejména trvalým růstem podnikatelských zdrojů, které v roce 2019 činily již téměř 65 mld. Kč. Další složkou celkových výdajů, která mírněji přispěla k dlouhodobému růstu celkových výdajů na VaV, jsou veřejné tuzemské zdroje, které poprvé přesáhly 35 mld. Kč v roce 2018 a v roce 2019 dokonce dosáhly výše 37,6 mld. Kč.

Stanovenému národnímu cíli (úroveň veřejných výdajů na výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP) se ČR nejvíce blížila v letech 2012 – 2015. Pokles celkových výdajů a veřejných zdrojů na VaV v roce 2016 (i v relativním vyjádření vůči HDP) byl způsoben zásadním snížením zahraničních veřejných zdrojů, což souvisí s přechodem na další programové období čerpání ESIF. Od té doby lze sledovat opětovné zvyšování celkových výdajů a veřejných zdrojů na VaV (i v relativním vyjádření vůči HDP) a postupné přibližování se stanovenému cíli.

Graf 6: výdaje na VaV (GERD) v ČR podle zdrojů financování (v mld. Kč, % HDP)

Zdroj: ČSÚ

Klimaticko-energetická politika

I přes určité navýšení emisí v sektorech, které nespádají do systému EU ETS²⁷ (předběžné výsledky k roku 2018: + 2,7 %), by měla ČR bez problémů splnit cíl maximálního nárůstu těchto emisí o 9 % mezi roky 2005 a 2020. Ve srovnání s ostatními členskými státy EU se však ČR v růstu emisí mimo systém EU ETS oproti roku 2005 umístila v roce 2018 na 6. místě.

Nařízení EP a Rady (EU) 2018/842 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021 – 2030 stanovuje pro ČR cíl snížení emisí skleníkových plynů, které nespádají do systému EU ETS, o 14 % mezi roky 2005 a 2030. Podle aktuálních emisních projekcí by i cíl do roku 2030 měl být splnitelný při efektivní implementaci již přijatých politik a opatření. Pro EU ETS platí celounijní cíl snížení emisí o 21 % do roku 2020 a o 43 % do roku 2030 oproti referenčnímu roku 2005. Mezi roky 2017 a 2018 došlo ke snížení emisí zařízení v EU ETS o 62 tis. t CO₂ekv. V období 2005 – 2018 emise zařízení v EU ETS poklesly o 18,8 %.

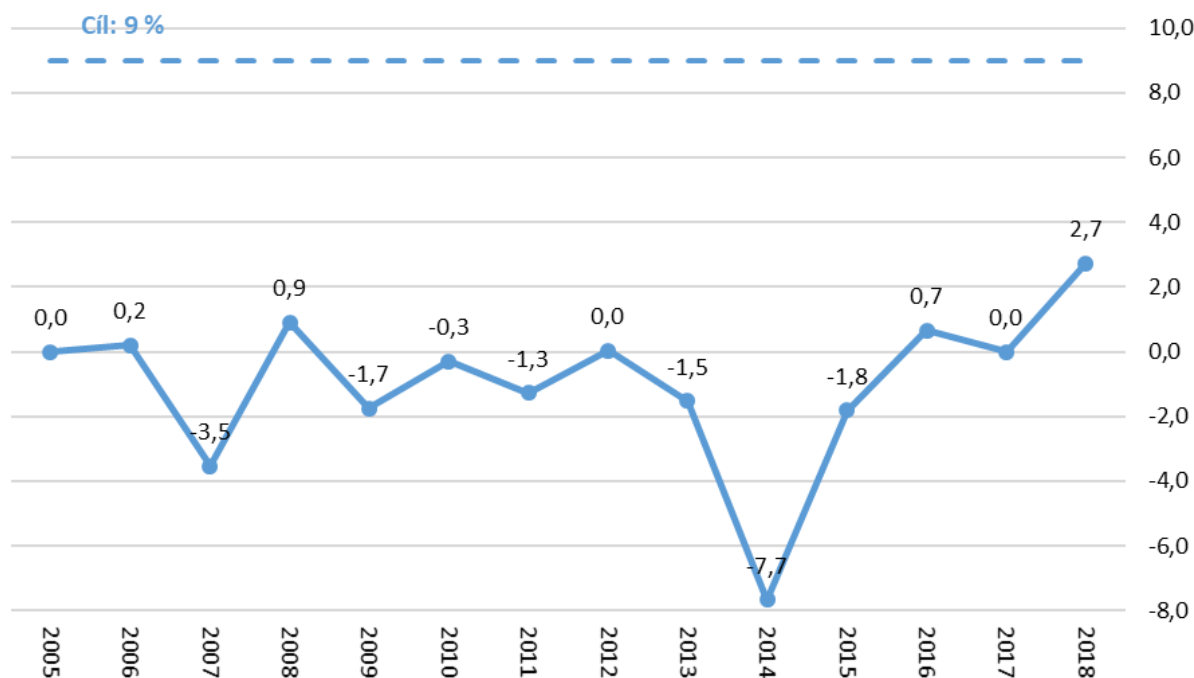
V prosinci 2019 předložila ČR EK finální verzi *Vnitrostátního plánu započítávání pro lesnictví, včetně navrhované referenční úrovně pro lesy na období 2021 – 2025*. V souladu s aktuálním vývojem kůrovcové kalamity v ČR se jeví jako pravděpodobné, že ČR bude mít problémy s plněním cíle čistých nulových emisí z odvětví využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF), který byl stanoven nařízením EP a Rady (EU) 2018/841 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030.

V průběhu roku 2019 byl MPO ve spolupráci s MŽP v návaznosti na doporučení EK dopracován *Vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu* v souladu s Nařízením EP a Rady (EU) 2018/1999

²⁷ European Union Emissions Trading System

o správě energetické unie. V návaznosti na schválení vládou byla finální verze plánu předložena EK dne 13. 1. 2020.

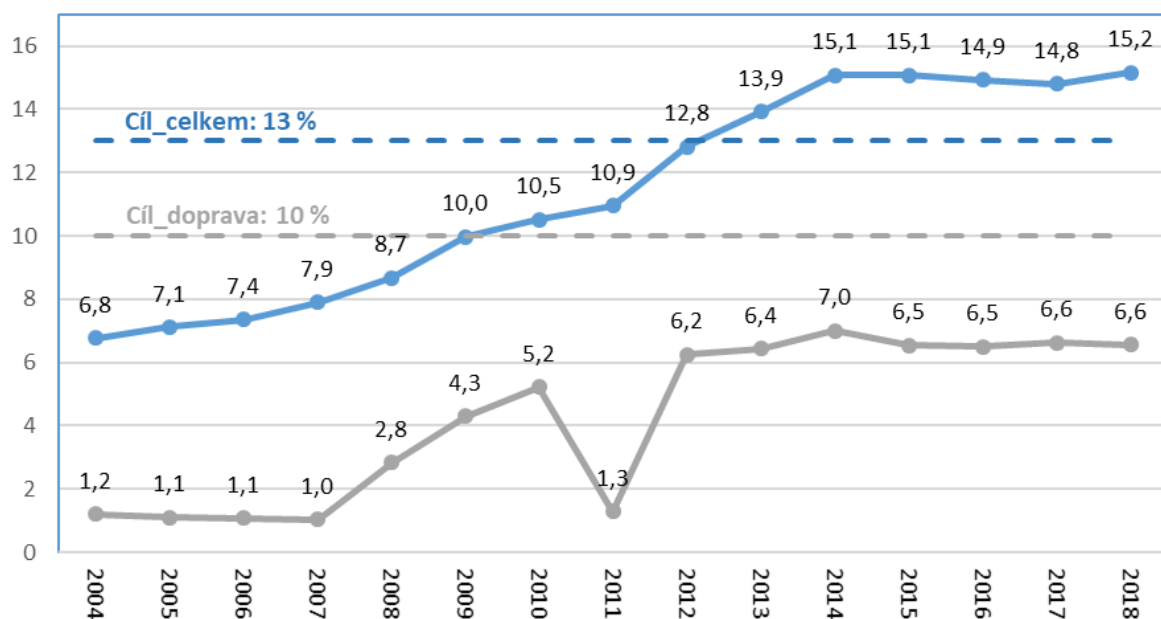
Graf 7: emise skleníkových plynů mimo systém EU ETS (% změna oproti roku 2005)

Zdroj: Eurostat (Pozn. údaj k roku 2018 je jen předběžný, výsledná hodnota bude pravděpodobně nižší.)

ČR rovněž od roku 2013 plní národní cíl stanovující podíl OZE minimálně na 13 % hrubé konečné spotřeby energie. V roce 2018 se tento podíl zvýšil na 15,2 %. Mezi členskými zeměmi EU se jedná o 18. nejvyšší hodnotu. Co se týče cíle v podobě dosažení 10% podílu OZE na hrubé konečné spotřebě v dopravě, k jeho naplnění se v posledních letech ČR nepřiblížila.

Graf 8: podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energie (v %)

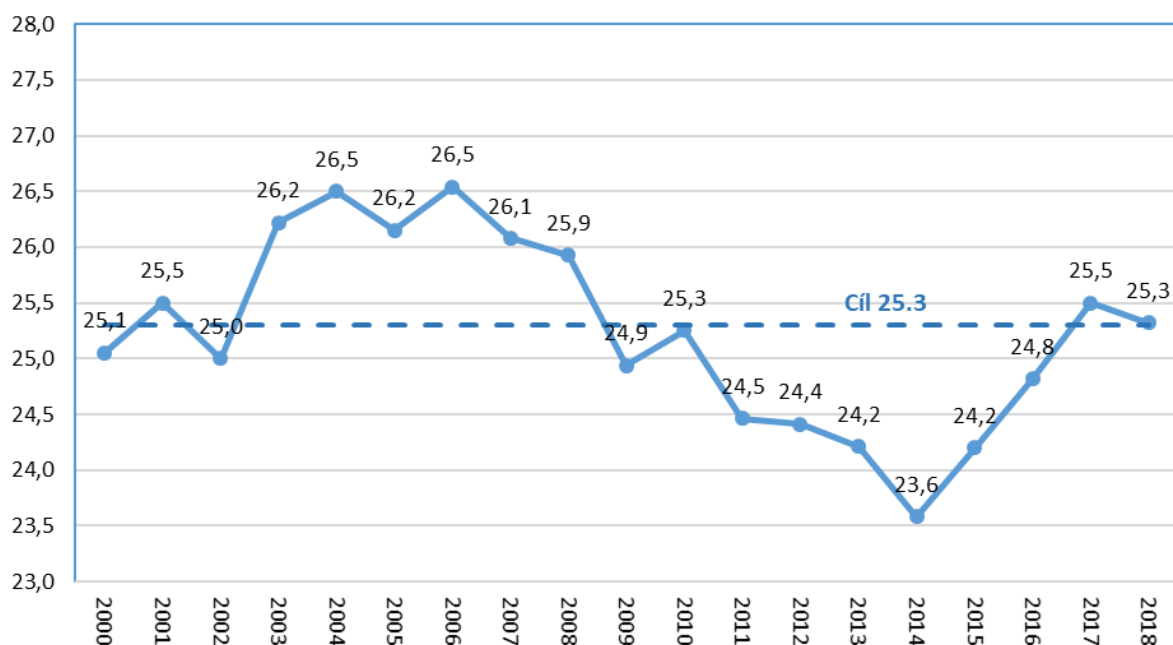

Zdroj: Eurostat

ČR je aktuálně na cestě naplnit cíl energetické účinnosti, tzn. cíl snížení konečné spotřeby energie. V roce 2018, dle dat Eurostat, ČR dosáhla hodnoty konečné spotřeby energie ve výši 1060 PJ, což je

cílová hodnota stanovena pro rok 2020. I přes nerovnoměrný vývoj konečné spotřeby energie, který je ovlivněn externími faktory (klimatické podmínky, ekonomická situace), což se projevilo mezi roky 2014 a 2017, kdy bylo možné po dlouhodobém poklesu sledovat meziroční nárůst spotřeby konečné energie, lze očekávat naplnění stanoveného cíle snížení konečné spotřeby energie o 20 % oproti roku 2007. Dle tohoto ukazatele se ČR nachází mezi devíti dalšími zeměmi EU28, které vykazují prozatímní plnění cíle.

Graf 9: konečná spotřeba energie (v mil. tun ropného ekvivalentu)

Zdroj: Eurostat